15 زنجیرة باسەکانی کۆمۆنیزمی کرێکاری

مەنسور حیکمەت

مارکسیزم و پراکتیکی شۆرشگێرانه

دەربارەی میتدۆلۆژی لێنین

دوباره لەچاپدانەوەی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری کوردستان / ئۆکتۆبەری 2008

مەنسور حیکمەت

مارکسیزم و پراکتیکی شۆڕشگێرانە

دەربارەی میتدۆلۆژی لێنین

وەرگێرانی : خەسرەو سایە

مۆنتاژ : نوری بەشیر

سایتی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری کوردستان

www.hkkurdistan.org

ئیمەیڵی حزب

hkkurdistan@yahoo.com

مارکسیزم و پراکتیکی شۆڕشگێرانە

دەربارەی میتدۆلۆژی لێنین

مەنسور حیکمەت

جیاوازی لێنین و بۆلشەفیکەکان لەبناغەیی ترین ئاستیدا لەگەڵ مەنشەفیزم، جیاوازییەکی میتدۆلۆژییە. بەڵام ئەم جیاوازییە لەوشوێنەدا نییە کە"یەکێتی کۆمۆنیستی" بەدوایدا دەگەڕێت. ئەم جیاوازییە لەڕەوشی شیکردنەوەی شێوازی بەرهەمهێنانی سەرمایەداری و"هاوسێ"یەتی و ئەو هاوپێکهاتوانەی بەرهەمهێناندا نییە کەلەودا هەن. تەنانەت ئەم جیاوازییە لەوجیاوازیانەوە پەیدانەبووە، کەلەشیکردنەوەی فۆرمیلاسیۆنە ئابووری وکۆمەلایەتییەکانی کۆمەڵگای ڕوسیادا هەن. "یەکێتی کۆمۆنیستی" لەپێناو ڕۆشنکردنەوەی میتدۆلۆژی لێنیندا، بانگهێشتی خوێنەر دەکات بۆ دووبارە خوێندنەوەی کاپیتالی مارکس(هەربەو شێوەیەش بینیمان کە چۆن ئەم کتێبەش، بەپشتبەستن بەتەعمیمکردنی چەند بینراوێك لە"دنیای بچوکی کارخانەی ئینگلیزی" تائاستی نمونەیەکی دابڕاو لەکۆمەڵگای سەرمایەداری هێنراوەتە خوارەوە). بەڵام میتدۆلۆژی مارکسیزم بەمانای ورد و کۆی وشکە، نەلە کاپیتاڵەوە دەست پێدەکاو وەنەبەتەواوی وڕاستەوخۆ لەکاپیتاڵدا ڕۆشنکراوەتەوە. تەنانەت نەبەشێوەیەکی لەپێشدا دانراویش پێویستە لەوێدا بۆی بگەڕێین. کاپیتاڵ نمونەیەکی بەرجەستەی <u>بەکارهێنانی</u> میتدۆلۆژی مارکسە لەمەیدانێکی گرنگی ڕەخنەگریدا. بەڵام کاپیتاڵ دانراوێك نییە کەبۆ ڕۆشنکردنەوەی خودی ئەم میتدۆلۆژییە بشێت، میتدۆلۆژییەك کەبەمەیدانی ئابووری سیاسییەوە سنوردار نابێتەوە. "یەکێتی کۆمۆنیستی" ئەوە پشتگوێ دەخات کەمارکس خۆی لەسالی 1845، چەندین ساڵ بەرلە نوسینی کاپیتاڵ، ماتریالیزمی تایبەتی خۆی، یانی کۆمەڵەی هەبوون ناسی، ئیبستمۆلۆژیا ومیتدۆلۆژی خۆی لە11 تێزی

كورتدا دەربارەی فیورباخ (كەچەقی باسەكانی كتێبی ئایدۆلۆژیای ئەڵمانی پێكدەهێنیَ) بەرۆشنترین شێوە خستۆتەڕوو. "تێزەكان دەربارەی فیورباخ" و"ئایدیۆلۆژیای ئەڵمانی" ئەو دانراوە بنەڕەتییانەن كەپێویستە بۆ درك كردنی میتدۆلۆژی ماركس بۆیان بگەڕێنەوە. بابەتی ئەم تێزانەش ئیتر باسێك نین دەربارەی ئابووری سیاسی، بەڵكو باسە دەربارەی ڕەخنە لەماتریالیزمی میكانیكی وئیسكۆلاستیك وبنیات نانی ڕوانگەیەكی ڕەخنەگرانەی زانستی وپەیگیر لەبارەی هەموو جیهان ودەوروبەرەوە كە كۆمەڵگاو پراكتیكی ئینسان لەكۆمەڵگادا میحوەرە تێیدا. ئەگەر كەسێك بیەوێت لێنین و ڕەوشی ئەو -وەك یەك ماركسیستی واقعی- بناسیَ، ئەوا دەبی لەتێزەكانی ماركس دەربارەی فیورباخ و ئامۆژشەكانی ئەوەوە سەبارەت بە پراكتیكی شۆڕشگێرانە و ئەو ماتریالیزمەی كە ئەم پراكتیكە تێیدا میحوەرە بۆ تێڕوانینی جیهان، دەست پیَ بكات، نەك لە "پەرەسەندنی سەرمایەداری ڕوسیاوە".

میتدۆلۆژی لێنین، هەمان میتدۆلۆژییە كەبەپیَ ی بنەما، پێویستە هەر ماركسیستێك لێیەوە دەستپێبكات. ئەمەش شتێكی زیاتر نییە لە وەفادار بوونی بەكردەوەی ئەو بۆ ماتریالیزمی تایبەتی ماركس. یانی ماتریالیزمی پراكتیك- ماتریالیزمیك كەدیالكتیك پەیوەندی پێكەوە گرێدراوی پراكتیكی ئینسانی لەگەڵ جیهانی بابەتیدا بەدەست هێناوە. بەم مانایەش میتدۆلۆژی لێنین بەشێوەیەكی گشتی بەدەرە لەهەر جۆرە خۆ تایبەتمەند بوونێك، لەچاو ماركسیزمی ئەرسەدۆكسدا. بەلام كاتێك دەیهێنینەوە یاد كەچۆن تەفسیری ئیسكۆلاستیكی ومیكانیكی و دترمینستی وهاوشێوەكانی بۆ ماركسیزم چەندە ڕەواجێكی فراوانی هەیە. كاتێك كەقەوارەیەكی یەكجاری گەورە لەئەدەبیاتی ڕیڤژنیستی لەبەرچاو بگرین، كاتێك كەبۆچوونی مەنشەفیكەكان لەسەرەتای سەدەو بۆچوونەكانی یەكێتی كۆمۆنیستی كۆتایی سەدەی بیستەم، كەهەموویان بەناوی ماركسیزمەوە دەخرێنەڕوو، هەموو ئەمانە بهێنینەوە یاد، ئەوكاتەش بەوە دەگەین كەوەفاداری بۆ ماركسیزمی واقعی ماركس لەڕاستیدا یەك تایبەتمەندی خودییە. ئەم تایبەتمەندییە خودیەی لێنین، لێنینیزم و ئەومەیلانەیە كە ئالای خەباتیان لەدژی لادانی بۆرژوازی لەماركسیزمدا بەدەستەوە گرتووە.

تایبەتمەندی ماتریالیزمی ماركس، ئەوەیە كە پراكتیك بەشێوەیەكی گشتی وپراكتیكی شۆڕشگێرانە بەشیوەیەكی تایبەتی جیگایەكی بڕیاردەری هەیە لە تیراوانین وجیهانبینی ڕەخنەگرانەدا. ئەوەی ماركس ماتریالیزمی بۆ خۆجیاكردنەوە لە ماتریالیزمی كۆن، بە"ماتریالیزمی پراكتیك" ناودەبا و بەتایبەتیش ووشەی "كومۆنیست" و" ماتریالیستی پراكتیك" بەهەمان تەریب بەكار دەبات،** خۆی نیشانەیەكی ترە بۆ ڕۆلی میحوەری چەمكی"پراكتیكی شۆڕشگێرانە" لەماركسیزمدا. دەلێین چەمكی"پراكتیكی شۆڕشگێرانە" چونكە ماركسیزم شتیكی واوەتر لە ماتریالیزم لەفەلسەفە و پراكتیكی شۆڕشگێرانە لەسیاسەتدا نییە. ماركسیزم پراكتیكی شۆڕشگێرانە بەوێنەی چەمك وگاتیگۆرییەكی فەلسەفی، لەتەجرید ترین ئاستدا دەباتە نێو ڕەخنە و

فەرهەنگۆك:

ئاناتۆمی: توێكاری

میتدۆلۆژی: ڕێكاری

فۆرمیلاسیۆنی ئابووری و كۆمەلایەتی: پیكهاتی ئابووری وكۆمەلایەتی(التشكیله اقتصادیه الاجتماعیه)

كاپیتال: سەرمایە

ریڤیژنستی: لادان، تحریفیەت

گاتیگۆری: مقوله

پاسفیزم: هیچ نەكردن، بیكرداری وپیچەوانەی چالاك

ئایدیالیزم: بیرگەرایی "المپالیه"

ئیكۆنۆمیزم: ئابووری گەرایی

ئۆمانیزم: مرڤگەرایی، مرۆڤ دۆستی

ڤۆلنتارستی: ئیرادەگەرێتی

ئیبستمۆلۆژیا: تیوەری زانین

ئیسكۆلاستیك: قوتابخانەیی، وانەیی، لەپەیوەند بەقوتابخانە فەلسەفییەكانی سەدەی ناوەراستەوە

دیترمینستی: جەبرگەرایی

دیترمینستی ئابووری: جەبرگەرایی ئابووری

مۆنیستی: یەك بنەمایی

ئۆلیۆسیۆنیستی: گەشەسەندنی پلەبەپلەیی (شینەیی پەرەسەندن)

روونكردنه‌وه‌كان:

*/ ئه‌م بابه‌ته‌ به‌شیكه‌ له‌ووتاریكی مه‌نسوور حكمه‌ت به‌ناوی "یه‌كیتی كۆمۆنیستی ئه‌ناتۆمی لیبرالیزمی چه‌پ" كه‌به‌دوو به‌ش له‌ گۆڤاری تیۆریك سیاسی، حیزبی كۆمۆنیستی ئیران، "به‌ره‌و سوسیالیزم"، سالی 1989 بلاوكراوه‌ته‌وه‌.

**/ له‌مباره‌وه‌ بگه‌ڕێره‌وه‌ بۆ تێزه‌كانی ماركس سه‌باره‌ت به‌ فیورباخ. له‌باره‌ی ده‌سته‌واژه‌ی "ماتریالیزمی پراتیك"ه‌وه‌ بگه‌ڕێره‌وه‌ بۆ "ئایدیۆلۆژیای ئه‌لمانی، فۆرباخ، به‌رابه‌ركێی تێڕوانینی ماتریالیستی و ئایدیالیستی". (هه‌ڵبژارده‌ی سێ به‌رگی/دانراوه‌كانی ماركس و ئه‌نگلس، به‌زمانی ئینگلیزی لاپه‌ڕه‌ 27). " له‌ واقعیه‌تدا بۆ ئێمه‌ ماتریالیستی پراتیك، یانی كۆمۆنیست، به‌مانای به‌شۆڕشدا كێشانی جیهانی مه‌وجوده‌، یانی مه‌سه‌له‌مان په‌لاماردان و ئالۆگۆر پێدانی هه‌موو ئه‌و دیاردانه‌یه‌ كه‌هه‌ن"- هیله‌كانی ته‌ئكید هی ئێمه‌ن..

***/ نمونه‌ی هه‌ڵوێست گرتنی یه‌كێتی كۆمۆنیستی له‌كوردستان، ئه‌م دیدگا ناسیونال-پیشه‌سازیه‌یه‌، ڕیسواده‌كات. ئه‌نجامگیری جه‌نابان له‌" فۆرمیلاسیۆنه‌ كۆمه‌لایه‌تییه‌كان"، له‌كوردستان، ئه‌وانی به‌هه‌لویست گرتنێكی سه‌رسوڕهینه‌ر سه‌باره‌ت به‌خه‌باتی كۆمۆنیستی وشۆرشگێڕانه‌ لم سه‌رزه‌وییه‌، گه‌یاندووه‌. له‌ڕوكه‌شدا كوردستان ئه‌و شوێنه‌یه‌ كه‌نه‌چینی كرێكار، به‌ڵكو حزبی دیموكرات"له‌باری میژوییه‌وه‌ گرنگ" هه‌ڵسه‌نگێندراوه‌! له‌مباره‌وه‌ وه‌لامی ئێمه‌، به‌ ده‌ربڕینه‌كانی یه‌كێتی كۆمۆنیستی سه‌باره‌ت به‌ هه‌بوون و نه‌بوونی پرۆلیتاریا له‌كوردستان بگه‌ڕێره‌وه‌ بۆ ووتاره‌كانی شه‌عیب زه‌كه‌ریایی و مه‌نسور حكمه‌ت كه‌به‌دوای یه‌كدا له‌پاشكۆی بلاوكراوه‌ی "پێشڕه‌" ژماره‌9 و"كۆمۆنیست" ژماره‌ 22دا بلاوكراونه‌ته‌وه‌.

ئیبستمولۆژیاوه‌. به‌م جۆره‌ش پراكتیكی شۆڕشگێڕانه‌، له‌پاڵ مه‌قولاتێكی وه‌ك بابه‌تی، خودی هه‌ببوون، ناسین و.. هیتر، به‌وێنه‌ی چه‌مكی لێكدانه‌وه‌ ده‌باته‌ نێو قوڵترین ئاستی ئه‌ندێشه‌و بیركردنه‌وه‌وه‌.

پراكتیكی شۆڕشگێڕانه‌، ته‌نها بانگه‌وازێكی سیاسی- ئه‌خلاقی نییه‌، به‌ڵكو یه‌كێك له‌گۆشه‌ بنه‌ڕه‌تییه‌كانی ڕه‌خنه‌گرتنه‌ له‌فه‌لسه‌فه‌دا. ماركس مه‌قوله‌ی "پراكتیك" به‌میحوه‌ری ڕه‌خنه‌ی خۆی له‌ماتریالیزمی كۆن داده‌نێ وهه‌رئه‌مه‌ش ده‌كاته‌ به‌ردی بناغه‌ی بوون ناسی وزانین ناسی ومیتۆدناسی له‌ماتریالیزمی تایبه‌ت وجیاوازی خۆیدا.

ماتریالیزمی كۆن، ماتریالیزمیكی میكانیكی كه‌ته‌نانه‌ت فیورباخیش ڕزگار نه‌بوو لێ ی، له‌توانایدانه‌بوو خۆی له‌لێكدانه‌وه‌ی ڕاوه‌ستاو ومیتافیزیكی سه‌باره‌ت به‌جیهانی بابه‌تی و بیری ئینسانی ڕزگاركات. له‌م ماتریالیزمه‌دا له‌لایه‌ك جیهانی بابه‌تی، دنیای هه‌ستپێكراو و"واقعیه‌ت" هه‌یه‌و له‌لایه‌كی تریشه‌وه‌ هۆشی مرۆڤ وه‌ك ئاوێنه‌یه‌ك له‌به‌رامبه‌ر ئه‌م جیهانه‌ بابه‌تییه‌ دایه‌. جیهانی بابه‌تی دراوه‌، له‌خودی خۆیدا وله‌میانه‌ی خۆپه‌ره‌سه‌ندنیدا، سه‌رنجی بۆئه‌درێ وبیری ئینسانیش وه‌ك لێكدانه‌وه‌یه‌ك كه‌عه‌كس بۆته‌وه‌، خه‌یاڵی وكارتێكراوی ئه‌م جیهانه‌ ده‌ره‌كییه‌یه‌. ماركس ئه‌م دووانه‌ییه‌ میكانیكی ومیتافیزیكییه‌ تێكده‌شكێنێ. بۆئه‌و له‌لایه‌ك جیهانی بابه‌تی خۆی له‌هه‌مان كاتدا به‌رهه‌می پراكتیكی عونسورێكی چالاكه‌ و ئه‌م پراكتیكه‌ ئینسانییه‌ش هاوكات خۆی به‌هه‌مان پله‌ واقعی و هه‌ستپێكراوو بابه‌تییه‌. وه‌له‌لایه‌كی تریشه‌وه‌ ڕاستی و دروستی بیركردنه‌وه‌ی ئینسانی، یانی ئه‌و پرسیاره‌ی كه‌ئایا ئه‌م بیركردنه‌وه‌یه‌ ده‌توانێ به‌دروستی جیهان و ده‌وروبه‌ری خۆمان "عه‌كس كاته‌وه‌" وه‌یا لێكبداته‌وه‌، له‌گره‌وی پراكتیكدایه‌. پراكتیكێك كه‌له‌سه‌ر بنه‌مای ئه‌م لێكدانه‌وه‌یه‌ ده‌ست به‌رێ بۆ گۆڕینی جیهان وبه‌م هۆیه‌شه‌وه‌ دروستی خۆی به‌سه‌لماندن بگه‌یه‌نێ. تائه‌و جێگه‌یه‌ی كه‌ مه‌به‌ست له‌جیهانی بابه‌تی، كۆمه‌لگای به‌شه‌رییه‌، ماركس دوو پرۆسه‌ی په‌ره‌سه‌ندن به‌شیوه‌یه‌كی مۆنیستی ودروست پێكه‌وه‌ ده‌به‌ستێته‌وه‌. ئه‌ویش كۆمه‌ڵگاو بیركردنه‌وه‌ی ئینسانییه‌ كه‌له‌ئه‌لقه‌ی پراكتیكی ئاڵوگۆڕبه‌خشدا پێكه‌وه‌ په‌یوه‌ند ده‌گرن. په‌ره‌سه‌ندنی كۆمه‌ڵگا به‌جیا له‌ پراكتیكی عونسوری زاتی(چالاك)، له‌تواناداا نییه‌ كه‌ئه‌م په‌ره‌سه‌ندنه‌ وخودی ئینسانیش لێك بدرێته‌وه‌ و نیشان بدرێ. هه‌روه‌ك چۆن ئه‌م پراكتیكه‌، به‌جیا له‌ جه‌رگه‌ی كۆمه‌لایه‌تی خۆیدا ناتوانرێ ده‌ربخرێ و پێناسه‌ی بۆبكرێ. به‌م شیوه‌یه‌ش ماركس ئینسان ده‌باته‌ نێو جیگای واقعی خۆیی و له‌میژوویی خۆیدا دایده‌نێ. جیگایه‌ك كه‌ئیتر ئینسان بیركه‌ره‌وه‌ و لێكده‌ره‌وه‌یه‌كی پاسفیستی جیهانی بابه‌تی نییه‌، به‌ڵكو هێزی ئاڵوگۆڕبه‌خشی ئه‌م جیهانه‌یه‌. ئیتر هه‌لومه‌رجی بابه‌تی نه‌كۆتی دیلیێتییه‌ ونه‌كۆمه‌ڵه‌ بڕیارێكه‌ بۆ ئه‌وه‌ی كۆیله‌كان په‌یڕه‌وی لێبكه‌ن، به‌ڵكو هه‌لومه‌رجێكه‌ بۆ بۆچالاكی ئینسانی و زه‌مینه‌ی ئیختیار و توانای ئه‌وه‌. ئه‌م هه‌لومه‌رجه‌ ئاستی میژوویی توانای ئاڵوگۆڕبه‌خشی ئینسان پێناسه‌ده‌كات، به‌لام خودی ئه‌م ئاسته‌ و ئه‌م هه‌لومه‌رجه‌ له‌ڕێگای پراكتیكی ئینسانییه‌وه‌ ده‌گۆڕدرێت. به‌م جۆره‌ش ئینسان ده‌گۆڕدرێ به‌خولقێته‌ری میژووی

خۆی، ئەمەش لەژێر سایەی هەلومەرجێكدا كەخۆی دیاری نەكردووە. لەماتریالیزمی كۆندا ئینسان لێكدەرەوە بوو، بەلام لەماتریالیزمی ماركسدا ئینسان بوونەوەریكی ئالۆگۆڕبەخش و ئالۆگۆڕپێدەرە. سەرەڕای ئەمانە لەماركسیزمدا ئینسان لەدیاردەیەكی موجەرەد وخۆی لەخۆیدا دەگۆڕدرێ بەیەك بوونەوەری كۆمەلایەتی. "خودێتی ئینسان"، خودێتی كۆمەلایەتی ئینسان(لەبونیادی كۆمەلایەتیشدا هەبوونی چینایەتی ئینسان) پێناسە دەكرێ. پراكتیكی شۆڕشگێرانەی ئینسان، بەشیوەیەكی دیاریكراوتر، پراكتیكی ئینسان وەك ئەوەی بەشێكە لەچینێكی كۆمەلایەتی دیاری كراو ولەپەیوەندییەكی كۆمەلایەتی دیاریكراودایە، سەرنجی بۆدەدرێ.

ماركس بابەتی بیكردنەوەی فەلسەفی پێش خۆی پەسەند ناكات. چونكە بۆئەو مەسەلە، گۆرینی جیهانە. ئەو لەهێرشەكانیدا فیورباخ دەدوێنێ و دەلێ كە"گرنگی چالاكی شۆڕشگێرانەو پراكتیكی-ڕەخنەگرانەی بەدەستەوە نەگرتووە" و ماتریالیزمێكی كۆن دەلاوێنیتەوە كە وەسف و تۆێژینەوەی "عونسووری چالاك" ی بەتەواوی سپاردەوە بەئایدیالیزم- ئایدیالیزمیك كەبەپێ ی پیناسە توانای درككردنی پراكتیكی واقعی نییە.

دەخالەتگەری چالاكانەی ماركسیزم لەمەیدانی سیاسەتدا وهەروەها لێكهەلپێكانی " ڕەخنەی كۆمەلایەتی" و"تیۆەری شۆڕش" لەپەیكەرەی ماركسیزمدا، لەو شوینەوە گرێ دەخۆن كەمەقولەی"پراكتیكی شۆڕشگێرانە" لەنێوەندی تیرۆرانین وبیركردنەوەی فەلەسەفی ماركسیزمدا جیگادەگرێ. "ماتریالیزمی پراكتیك" دروستترین و وردترین ناوێكە كەتایبەتمەندی بەتێراونین وڕەخنەگری ماركسیزم بەخشیوە.

بەم شیوەیە رۆشن دەبی كەمیتدۆلۆژی ماركس شتیكی زیاترە لەمیتدۆلۆژی ڕەخنەی تیۆەری ئەو لەبواری ئابووری سیاسیدا. تەنانەت ئەم میتدۆلۆژیيە بەرلە ڕەخنەی ئەو لەئابووری سیاسی، لەبنەرەتەوە لەریگای بەكارهێنانی ڕەخنە لەئاستیكی تەجریدی تردا، یانی لەرەخنەگرتن لەفەلسەفەی ئەلمانییەوە بەدەست هاتووە و خراوەتە ڕوو. هێنانە خوارەوەی میتدۆلۆژی ماركسیزم بۆسەر ئاستی میتدۆلۆژی شیكاریو ڕەخنەگرتن لەئابووری سیاسی ولەوەش كەمتر بۆ سەرئاستی ڕەوشێكی دیاری كراو بۆ پێناسەكردنی"شێوازی بەرهەمهێنانی سەرمایەداری" لەئەنجامدا، كەمكردنەوەی یەك گشتی كۆ وشامیلە بۆئاستی یەك بەشی دیاریكراو، لەیەكێك لەومەیدانە شمولی یەدا كەبەكاربراوە. ئەم كەمكردنەوەگەراییەش ڕەنگدانەوەیەكی ترە لەومەیلە هەمیشەییەی ئەكادیمیایی بۆرژوازی كەدەیەوێت ماركسی شۆڕشگێڕ بگۆڕێت بەیەك ئابووری زان.

دواتر دەبینین كەچۆن لێنین جیاوازیيەكانی خۆی لەگەلّ مەنشەفیكەكاندا، لەڕێگای گەڕانەوەی بۆ هەمان ماتریالیزمی پراتیك(وبەشیوەیەكی دیاری كراوتر بەگەڕانەوەی بۆ"تیزەكان دەربارەی فیورباخ")، رۆشن دەكاتەوە، بەبێ ئەوەی هیچ جۆرە ئاماژەیەكی بەپێناسەكانی ماركس لەمەیدانی ڕەخنە لەئابووری سیاسیدا دابێت.

كەوایە ئەو خالّەی كەلەهەر جۆرە هەلّسەنگاندنێكی میتۆدۆلۆژی ماركسیزمدا (میتدۆلۆژی لێنین)، دەبی

شۆڕشی دیموكراتی وسۆسیالیستی وهەردووكیان بێت، ئەو كاتە چۆن دەكرێ هەلومەرجی خویی بۆیەكێكیان ئامادەبێ و بۆ ئەوی تریان ئامادە نەبێ". زەینی گەرایی و ئاكادمیزمی زاتی ئەم" نارۆشنییە" ئەخەیەنەروو.

3) بەهەمان شیوە تاكتیكی بوون بە" ئۆپۆزسیۆنی ڕێكخراوی دوای شۆرش"، دیسانەوە فۆرمۆلّبەندییەكی نوێ نییە. ئەمە هەمان تێزی كۆنی مەنشەفیكەكانە وئێمە بەبەشی خۆمان ئاماژەمان بە خەسلّەتە بۆرژوا-لیبرالییەكەی ئەم سیاسەتە دا.

4) وەلەكۆتایدا پێویستە بۆ خودی یەكێتی كۆمۆنیستی وەك بابەتێك كە"لەدەرەوەی هۆش"دایە و وەك هۆشیارییەكی "ماتریالیزەبوو" سەرنجێك بدەین. لەبەشی داهاتوودا بەپشتبەستن بەبەیاننامەو ووتارە تاكتیكییەكانی ئەم رەوتە، جێگا واقعییەكەی لەنێو هێزە ئۆپۆزسیۆنەكانی جمهوری ئیسلامی دا نیشان دەدەین. لێرەشدا زۆرتر لەگەلّ ئاكامە سیاسییە ڕاستەڕەوایيەكان و فۆرمۆلّە تیۆەرییەكانی یەكێتی كۆمۆنستی ئاشنا دەبین.

ساڵ بتوانێ ئەنجامە مەنتقییەکانی مەنشەفیزم، ئاوێزانی خۆی بکا و بەناوی کۆمۆنیزم و ناوی لێنینەوە بهێڵێتەوە.

* * *

ئەم بەشە لێرەدا تەواو دەکەین. بەڵام بۆ تەواوکردنی باسەکە، پاشکۆیەکی سەربەخۆمان دەربارەی بۆچوونە ئابووری‌یەکانی یەکێتی کۆمۆنیستی لەکۆتایی هەرئەم بەشەدا هێناوەتەوە. هەروەکو پێشووتریش گرێ جەوهەرییەکانی"تیۆری ئامادەسازی شۆڕش" ومەسەلەی هەڵوێست لەدەسەلاتی سیاسیمان ڕۆشن کردەوە لەپەیوەند بەو شۆڕشانەوە کەهەلومەرج بۆدامەزراندنی دیکتاتۆری پرۆلیتاریا تیایاندا، ئامادەنییە. لەبەشەکانی دواتردا باس لەمەسەلەی"دەسەلاتی سیاسی" دەکەین و بەشێوەیەکی دیاریکراو لەبارەی ئەم خالانەوە دەدوێین:

1) درکی یەکێتی کۆمۆنیستی بۆ پەیوەندی نێوان دیموکراتی وسۆسیالیزم. ئەمەش مەسەلەیەکە لەبۆچوونی لێنیندا بەتایبەت لەداڕشتنی ئیستراتیژی عەمەلی شۆڕشی پرۆلیتاریادا رۆڵی بڕیاردەری هەیە. هەربەو جۆرەی کەبینیمان یەکێتی کۆمۆنیستی لەتەفسیرکردنی خودی لێنیندا، ئەم مەسەلەیە بەشێوەیەکی ڕەها لەقەڵەمەوە دێنێتە خوارەوە و لە"تیۆری ئامادەسازی"دا خودی پەیوەندی نێوان دیموکراسی و سۆسیالیزم ئاوەژوو دەکاتەوە. بەهەرحاڵ چاوپۆشی لەهەر ئاماژەدانێکی تیۆری، یەکێتی کۆمۆنیستی لەشۆڕشی 57 دا(مەبەست شۆڕشی سالی 1979 ی ئێرانە- و) خۆی پەیوەستکردووە بەخەباتیکەوە کە ڕووی لە دیموکراسی و بەدەستهێنانی مافە دیموکراتیکییەکانە. بەڵام لەبەشی داهاتوودا ئەوە نیشان دەدەین کەچۆن لەم چوارچێوە دیاریکراوەشدا، تیۆری "ئامادەسازی شۆڕش" بەکردەوە دەگۆڕدرێ بۆ کۆمەڵە خۆاستێکی نیوەناچڵی لیبرالی.

2) مەسەلەی حکومەتی کاتی شۆڕشگێڕ. ئایا حکومەتی کاتی شۆڕشگێڕ خەیاڵێکە؟ لەبەشی دواتردا دەبینین کەچۆن خەباتی شۆڕشگێڕانە لەپێناو دیموکراسیدا، بەپێ ی قسەی خودی یەکێتی کۆمۆنیستی کەنابێ ڕوو لەخواستی حکومەتێکی دیموکراتی شۆرشگێڕ، وەك ئامانجێکی تاکتیکی بنێ ولەم پەیوەندەشدا پێناسەی بۆ ناوەرۆکی سەرکەوتنی "شۆڕشی سیاسی" ووردتر هەڵدەسەنگێنین. (لەووتاری "دەوڵەت لەسەردەمانی شۆڕشگێڕیی دا" کەلەم ژمارەیەی - بەرەو سۆسیالیزم- داهاتووە ئاماژەمان بەهەندێ خاڵ لەم بارەوە کردووە)، هەروەها لەبارەی بەڵگە هێنانەوەیەکی کۆنی یەکێتی کۆمۆنستی کەلەدژی حکومەتی دیموکراتی شۆرشگێڕ، دەیهێنێتەوە، دەدوێین. کەپێشتر بەهەمان شێوە لەلایەن (پارۆوس) فۆرمۆڵەکراوە و لەلایەن لێنینەوە وەلامی وەرگرتۆتەوە. پرسیارێك کەدەبێ وەلامێ پێبدەینەوە ئەوەیە "ئەگەر چینی کرێکار لەسەرسەری شۆرشێکی دیموکراسی ڕاوەستابێت ولەحکومەتێکی شۆڕشگێڕانەدا بالادەست بێت، بۆچی ئەمە بەمانای شۆڕشی سۆسیالیستی نییە"، وەیا بە بەیانێکی تیۆری تر "ئەگەر پرۆلیتاریا هێزی بزوێنەرو عونسووری چالاکی

بهێنرێتەوە یاد، ئەوەیە کەئەم میتدۆلۆژی‌یە ڕەوشێکی ڕووتی بیرکردنەوە وشیکارکردن نییە، بەڵکو یەك ڕەوشی پراکتیکییە(بەمانا فراوانە چینایەتییەکەی)، یانی ڕەوشی پراکتیکی شۆڕشگێڕانەو ئاڵوگۆڕبەخشە. بەزۆری لێرەولەوێ دەیخوێنینەوە کەتایبەتمەندی وخاسیەتی دیارکراوی میتدۆلۆژی لێنین بریتییەلە" شیکردنەوەی تایبەت بۆهەلومەرجی تایبەت". ئەمە بە زمانێکی تر هەرئەوشتەیە کە یەکێتی کۆمۆنیستی دەریدەبڕێ : لێنین بەمەبەستی خستنەڕووی ئیستراتیژی شۆڕش، ئابووری ڕوسیای بەشێوەیەکی دیارکراو شیکردۆتەوە. بێگومان "شیکردنەوەی تایبەت بۆهەلومەرجی تایبەت" جێگای خۆی لەهەر شیکردنەوەیەکی مارکسیستیدا هەیە. بەڵام ئەمە نەتایبەتمەندی مارکسیزمە و نەلەبنەڕەتەوە بەمەسەلەی میتدۆلۆژییەوە گرێ دەخوا. چونکە بەشێوەیەکی ئوسوڵی پرسیار ئەوەیە کەمارکسیزم بەگشتی و لێنین بەتایبەتی بە کام میتدۆلۆژییەوە، دەچێتە سۆراغی "هەلومەرجی تایبەت"ەوە . یەکێتی کۆمۆنستیش "هەلومەرجی تایبەت" بەشێوەی"تایبەت" شیدەکاتەوە، بەڵام ئەم شیکردنەوەیە بەمیتدۆلۆژی دیترمینیستی و ئولۆسیۆنیستی یەوە شکڵ دەگرێ. ئامانجی ئەم شیکردنەوەیە ئەوەیە کەبزانرێ "کام چینانە لەباری مێژووییەوە گرنگی زیاتریان هەیە"، "ئابووری " چ حوکمێك لەبارەی "خەسڵەتی شۆڕش"ەوە دەردەکات وئەمەی دووەمیشیان چۆن ڕۆلی چینە"ڕێپێدراو و ڕێپێنەدراوەکان" لە هەستان بەکاری ڕابەریدا ڕۆشندەکاتەوە. وەیا ئەوەی کە کام چینە دەبێ" رۆڵی مێژوویی" خۆی بگێڕێ. شیکردنەوەی تایبەت بۆ بیستنی پەیامی ئابووری‌یەکی "تایبەت"، ئەویش دیسانەوە شیکردنەوەیەکی تایبەتە بۆ هەلومەرجێکی تایبەت بەبێ ئەوەی شیکردنەوەیەکی مارکسیستانە بێت. شیکردنەوەی لێنین بۆ هەلومەرجی ڕوسیا پێشەکییەکە بۆ نیشاندانی ئەرکەکانی پرۆلیتاریا لەشۆڕشی ڕوسیادا. چینێك کە بوونی ئەو و پێویستی ڕابەری کردنی ئاڵوگۆڕە شۆڕشگێڕی‌یەکانی سەدەی بیستەم لەلایەن ئەم چینەوە، بەرلەهەر لێکدانەوەیەکی تایبەتی فۆرمیلاسیۆنە کۆمەلایەتییەکانی ڕوسیا، مەسەلەیەکە کە بۆ لێنین بەفەڕزگیراوە وبڕاوەیە. لێنین نەلە "پەرەسەندنی ڕوسیا"وە و تەنانەت نەلە"شۆڕشی ڕوسیاوە"، بەڵکو لەسەنگەری پرۆلیتاریاوە دەست پێدەکات ودەبزوێ، چونکە ئەو بیریارو سیاسەتمەدار وڕابەری بەکردەوەی هەرئەم چینەیە. بەم پێەش ئەوە یەکێتی کۆمۆنستییە کەهەرلەسەرەتاوە پێ ی ناوەتە ڕیگایەکی هەڵەو بێئاکامەوە، کاتێك لەزمانی لێنینەوە ئەو پرسیارە دەخاتەڕوو کەدەڵێت:

"لەفۆرمیلاسیۆنە کۆمەلایەتییەکانی ڕووسیادا کام چینە لەباری مێژووییەوە گرنگی زۆرتری هەیە و کام چینە دەتوانێ ڕۆلی ڕابەری لە شۆڕشی ڕوسیادا لە ئەستۆبگرێ؟"

ئەم پرسیارە نەك هەرگیز خالّی لێوە هەستانی لێنین نەبووە، بەڵکو ڕاستەوخۆ لەبەرامبەر میتدۆلۆژی‌یەکدایە کەئەو هەیەتی. ئەمە پرسیارو خالّی لێوەهەستان و بناغەی بەڵگە هێنانەوەکانی مەنشەفیکەکانە و هەرئەو وەلامەشیان لێگرتووە کەپراتیکی سازشکارانەو پاشکەوتوویی یان بۆ بۆرژوازی هەبێ، چونکە ئەم چینە "لەباری

مێژووییەوە گرنگی لەپێشتری" هەیە. تازە ئەگەر وای دابنێین کەلێنین بەواقعی لەم شێوە پرسیارە مێژوونوسییەوە دەستی پیکردووە، بەلام دیسانەوە وەلامی ئەو بەو پرسیارە، یانی ئەوەی کەدەرخستنی ناسنامەی چینێکی" لەبارەی مێژووەوە گرنگ" لەڕووسیادا، نابێ بەوەی کەلێنین وەلامی خۆی لە هەڵسەنگاندنی پەیوەندییە ئابووری و چینایەتییەکانی ڕووسیایەوە، بداتەوە. لێنین وەك هەر کرێکارێکی شۆڕشگێڕو هوشیار بەبەرژەوەندی چینایەتی، وەك هەر کۆمۆنیستێکی جیدی، مانیفێستی کۆمۆنیست، ئەو شوێنەیە کەچینی کرێکار تێیدا بەسەلاوترین شێوە، و لەوانەش بۆ بەهۆش هێنانەوەی هەر مێژووپەرستێکی مەلایانەی وەك یەکێتی کۆمۆنیستی کەبەشوێن وورده ووشەوەیە، ڕایگەیاندووە کەخودی چینی کرێکار "لەباری مێژوویی‌یەوە گرنگی زیاتری هەیە". خودی وجودی سوسیال دیموکراسی ڕوسیاو بەشداری لێنین لەم بزوتنەوەیەدا، بەمانای ئەوەیە کەنەتەنها هەرلەسەرەتاوە بڕیاری خۆی داوە دەربارەی وەلامدانەوە بەم پرسیارە، بەڵکو لێنین خۆی بەبەشێك لەم چینە دەزانێ"کەلەباری مێژووییەوە" گرنگە. بۆ لێنین وەك هەر کۆمۆنیستێك کەمارکسیزم دەرمانێك نییە بۆتوندوتیژکردنەوە و"ڕادیکاڵ"کردنەوەی ئۆمانیزم وناسیونالیزمەکەی، پرۆلیتاریا چ لەباری مێژووییەوە بێت و"چ نەبێت" گرنگی زیاتری هەیە. لێنین چاودێرو موفەسیری شۆڕش نییە، بەڵکو ئەو یەکێك لەبەشدارانی شۆڕشە، نەك هەرئەمەش تەنانەت ئەو ڕێکخەری شۆڕشی چینێکی دیاریکراوە. بەم حاڵەوە ئەگەر کەسێك لێی بپرسێت "لەباری مێژووییەوە چ چینێك گرنگی هەیە" و" چ کەسێك پێویستە ڕابەری شۆڕش لەڕوسیا بگرێتە ئەستۆ" ئەو لەوەلامدا لەئامارە کشتوکاڵییەکانی ڕوسیاوە وەلام ناداتەوە، بەڵکو لەمانیفێستی کۆمۆنیستیەوە، بەڵگە دێنێتەوە. (ئێستا لەوە دەگوزەرێین کەتەنانەت یەك موفەسیری ئابووریگەرایی تێگەیشتووتر لەیەکێتی کۆمۆنیستی کەهەم گرنگی"مێژوویی" چینەکان لەڕووسیا لەئابووری ڕووتی خودی ئەم ولاتەوە بەرئەنجام وەرناگرێ. ئایا لە وولاتی- نیپاڵ-یش پێویستە دیسانەوە بۆئەوە بڕوانین کە چ چینێك لەباری مێژووییەوە گرنگی هەیە!؟) لێنین خۆی بەشێك لەعونسوری چالاکی شۆڕشێکە کەزۆر لەمێژە شەیپوری خۆی لەئاست جیهاندا لێداوە. کاری ئەو هەڵسەنگاندنەوەی سەرلەنوێ ی "گرنگی مێژوویی" چینەکەی خۆی نییە، بەڵکو دەستبەکاربوونیەتی بۆبەسەرکەوتن گەیاندنی ئەم چینە لەیەکێك لەمەیدانەکانی مەوجودیەت وخەباتەکەیدا، یانی لەڕووسیا.

بەم پێیە یەکێتی کۆمۆنیستی بەخستنەڕووی پرسیارێکی ئاوا لەم شێوەیەیدا، هەرلەسەرەتاوە میتۆدۆلۆژی لێنین ئاوەژوودەکاتەوە. بەتایبەتی کەلێنین وجودی خۆی و چینەکەی وئامانجەکانی لەپێشەوە بەفەرز وەرگرتووە. شیکردنەوەی مارکسیانەی ئەو بۆ کۆمەڵگای ڕوسیا بڕیارە ئەوەی پێ نیشان بدات کەکام پراکتیکی دیاریکراوی سیاسی ئەتوانی تواناکانی پرۆلیتاریا بسازێنێ بۆ ئەوەی لەهەلومەرجێکدا کەهەیە، ڕۆڵی ئاڵوگۆڕ بەخشترین وکارسازترینی خۆی لەراستای بەدیهێنانی بەرژەوەندییەکانی خۆی و(ڕزگاری کۆمەڵگاش) دا بگێڕێ. بۆلێنین

کۆمۆنیستی بۆ ئەوەی خۆی نەخاتە بەرامبەر لێنینەوە، هەروەها بۆئەوەی هەڵویستی لێنین بەدەر لە"ڕێ وڕەوەشتەکان" لە شۆڕشی دیموکراتی و ڕابەری پرۆلیتاریا لە بزوتنەوە نا سۆسیالیستییەکاندا، لەگەڵ هەڵوێستەکانی خۆیدا سازگار نیشان بدات، ناچاربووە بەوەی کەلەسنوری هەمان میتدۆلۆژی دا ئەوەی بابەتییە دەستکاری بکات و ئابووری‌یەك دابتاشێ کە هەڵوێستەکانی لێنین "دەیخوازێ". ئابووری‌یەك دابتاشێ کەلەیەك کاتدا دەرەبەگایەتیەو لەیەك کاتی تردا سەرمایەداریە. شۆڕشێك دابتاشێ کەلەیەك کاتدا دیموکراتییەو لەیەك کاتی تردا سۆسیالیستی‌یە. لێنینێك بخاتە بەرچاو کەلەیەك کاتدا مارکسیستێکی عەلەنییەو لەکاتێکی تردا هەواداری فۆرمۆڵبەندی‌یەکانی تروتسکییە!

بەلام بەهەمان شێوە کەلەو گوتەیەدا، کەلەووتاری "بەرنامەکەمان"، هێنامانەوە، بینیمان ڕەخنەی خودی لێنین لەمیتدۆلۆژی پاسفیستانەی مەنشەفیکەکان وئیکۆنۆمیستەکان، و هەڵوێستی لەمانە زۆر ڕۆشنترە. لەسەردەمی شۆڕشە پرۆلیتێرییەکاندا، ئەوە پرۆلیتاریای ڕووسیایە وەك بەشێك لەلەشکری جیهانی چینی کرێکار، لەوولاتی ڕووسیادا، لەگەڵ کۆمەلێك کۆسپ بەرەو ڕووە، کەهەنگاو هەڵهێنانەوەی خێرا بەرەو سۆسیالیزم بۆی بۆتە کارێکی مەحاڵ. بەلام شۆڕشێکی تر، یانی شۆڕشی دیموکراسی و هەمە خەڵکی کەبەپێ ی خاسیەتەکانی خۆی ئەو کۆسپانەی کرۆتە ئامانجی خۆی، بەم هۆیەشەوە نەك هەر شۆڕشێکی لەتوانا بوودایە، بەڵکو لەسەرەتای سەدەدا ڕووداوێکە خەریکە ڕوودەدات پرۆلیتاریا نەك هەر نابێ بەهۆی ناسۆسیالیستی بوونی ئەم شۆڕشەوە خۆی بکێشیتە کەنارەوە، تەنانەت نەك هەرنابێ بەحوکمی خشتە تیۆرییە مەنشەفیکییەکان، ڕابەرییەکەی بەبۆرژوازی بسپێرێ، بەڵکو دەبێ وەك ڕابەرێك لەم شۆڕشەدا بەشداری بکات. چونکە ئەوەتەنها خودی پرۆلیتاریایە کەدەتوانێ خەسڵەتێکی بەهادار بەم شۆڕشە ببەخشێ، کەلەسەردەمی شۆڕشە پرۆلیترییەکاندا بۆی پەیدابووە. یانی گۆرینی ئەم شۆڕشە بە پێشینەو زەمینەکانی شۆڕشی سۆسیالیستی، شۆڕشێك کەتایبەتە بەچینی کرێکار. بەپێچەوانەی ئەمەوە ئەوە شۆڕشی 905 دەگۆڕێ بۆیەك ریفۆرمی ناتەواو کەلەچاو مێژوودا لەدواوەیە ولانی زۆر دەیکاتە کاریکاتۆرێك لە" شۆڕشە گەورەکان" ی بۆرژوا- دیموکراتیکی سەدەکانی ڕابردوو. ئەگەر پرۆلیتاریا وەك ڕابەرێك لەم شۆڕشەدا بەشداری بکات، ئەوا دەبێ وەك ڕابەری حکومەتێك کەلەم شۆڕشەوە پەیدادەبێ، بەشداری بکات. چونکە شۆڕش بۆدەسەلاتی سیاسییەو دەسەلاتی سیاسیش ئامرازی تێك و پێکشکاندنی "لەسەرەوە"ی بەرگری دژە شۆڕشە.

ئەمە ئەو لایەنەیە کەیەك ڕابەری ئەنتەرناسیونالیستی چینی کرێکار لێیەوە بۆ بەرەی شۆڕش لەڕوسیادا دەڕوانێ، ئەمە ئەو لایەنەیە کەخودی ئەو ڕابەرە بۆچوونەکانی خۆی لەسەر شیکردۆتەوە. ئەمە هەمان ئەو درکە ڕۆشنەیە کەبڕیارە لێرەو لەوێ ی ڕستە دروستکراوە بێناوەرۆکەکانی وەك"هاوسێ‌ی و ناهاوسیێ‌ی"، پەیوەندی"ئابووری وسیاسەت" ونمونەکانی تری وەك ئەمانە گردوکۆبکریتەوە تا لیبرال چەپەکانی ئەمڕۆ، دوای تێپپەڕبوونی 80

"ماتریالیزمی مێژوویی"لەهەنگاوی یەکەمدا، یانی بەفەڕزگرتنی پێویستی رۆلی پرۆلیتاریا لەئاڵوگۆڕە شۆڕشگێڕییەکاندا ولەهەموو کۆمەڵگاکاندا، چ لە حاڵەتی ئۆپۆزسیۆن بوون و چ لە سبەینێ ی سەرکەوتن وپێکهێنانی حکومەتدا، تەنانەت بەجیا لەوەی کەئەم ئاڵوگۆڕە شۆڕشگێڕیانە، ڕاستەوخۆ وخێرا بەبێ وەستان سوسیالیستی بن یان نا، چونکە ئەم ئاڵوگۆڕانە بەحوکمی هەلومەرجی بابەتی و مێژوویی نیونەتەوەیی، ئیتر بەشێك نین لەشۆڕشە بۆرژوا- دیموکراتییە کلاسیکییەکان، بەڵکو پێشینەیەکن بۆ شۆڕشی سۆسیالیستی پرۆلیتاریا.

باکورتی بکەینەوە ..یەکێتی کۆمۆنیستی لەخستنەڕووی میتدۆلۆژی لێنیندا گشتی ترین و بنەڕەتی ترین پایەکانی ئەم میتدۆلۆژییەی ئاوەژوو کردۆتەوە:

1- خاڵی لێوە هەستانی لێنین، کەهەمان خاڵی بەفەڕزگرتنی هەبوونی بابەتیانە وگرنگی مێژویی پرۆلیتاریا، وەك ڕابەری شۆڕشەکانی سەردەم، ژێر پێدەنی. ئەم فەڕزە لێنینیزمییەش لەدەزگای فیکری یەکێتی کۆمۆنیستیدا گۆڕدراوە بۆ "پاشکۆ" و"ئەنجام"یك کەدەبێ لەشیکردنەوەی بارودۆخی ئابوورییەوە دەربکێشرێتەوە.

بەم شێوەیە یەکێتی کۆمۆنیستی لایەنگری چینایەتی خستۆتە شوێنی تەفسیری سەروچینایەتی وبابەتییەوە. لێکۆڵەوەر دیسانەوە لەسەنگەری موفەسیرو دادوەرێکی بێلایەنەوە "گرنگی مێژویی چینەکان" بڕیاردەداو خۆی لەمەقامی کەسێك کەلەپێکهێنانی ئاڵوگۆڕی دیاریکراو ولەپێشەوە پێناسەکراودا ولەسەنگەری چینێکی دیاریکراوەوە، کەبەرژەوەندی دارە، نابینێ وتەنها لە حوکمی" زانست" و بەرئەنجامە" زانستییەکان" کەدراون پەیرەوی دەکات.

2- لەسەر ئەم بناغەیە دیترمینستی ئابووری دەبرێتە جێگای ماتریالیزمی پراکتیك ودەست وپێ ی عونسوری چالاك دەبەستێ و رۆڵی لە بەرەوپێشەوە بردنی مێژووی واقعیدا دەخاتە ژێر تیشکی موقەدەراتێکی حەتمییەوە کە بەرئەنجامی بارووْدخی ئابوورییە.

3- ئەم دیترمینیزمە ئابوورییە، سەرەڕای ئەوەی لەچوار چێوەی ولاتی ونیشتمانیدا قەتیس دەمێنیتەوە (ئەنجامگیری ئیستراتیژی شۆڕش لەفۆرمیلاسیۆنە کۆمەلایەتییەکان و درککردنی لەمەودای ڕووتی نیشتمانییەکەیدا) دیسانەوە مەیدانی کار لەبەردەم پرۆلیتاریادا تەنگ دەکاتەوە. لەڕوانگەی پراکتیکییەوە لەولاتێکی دواکەوتوودا(لەچەشنی ڕوسیای 905) ئەم جۆرە بیرکردنەوەیە دەبێتە مایەی دواخستنی شۆڕش و کاری شۆرشگێرانە تا سەرئاستی لەدواوە ڕۆیشتن و پاشکەوتوویکردن بۆ ڕیفۆرمیزم و لیبرالیزمی بۆرژوازی.

ئەم میتدۆلۆژییە لەئاکامی مەنتقی خۆیدا ئەنجامگیری ڕۆشنی مەنشەفیکیانەی بەدواوە دەبێ. میتدۆلۆژی یەکێتی کۆمۆنیستی بەشێوەیەکی پەیگیرانە لەلایەن مەنشەفیکەکانەوە بەکارهێنراوە. خودی یەکێتی

مەنسور حیکمەت
مارکسیزم و پراکتیکی شۆڕشگێرانە - دەربارەی میتدۆلۆژی لێنین

هەرگیز پرسیار ئەوە نییە کەبەحوکمی هەلومەرجی بابەتی "کام چینە لەباری مێژووییەوە گرنگی زیاتری هەیە" بەڵکو ئەوەی بۆئەو پرسیارە ئەوەیە کەچینەکەی، چینێك کەلەباری مێژووییەوە بەپێ‌ی پێناسە بۆی "گرنگ"ە، یانی کرێکار، لەڕێگای کام پراکتیکی سیاسی وخەباتکارانەوە دەتوانێ، لەکۆمەڵگای قەیران گرتووی ڕووسیای سالی 1905دا ببیتە ڕابەری ئاڵوگۆڕی شۆڕشگێڕانە. بەم جۆرەش خاڵی لێوەهەستانی لێنین، پێویستی بەدیهێنانی ئامانجە شۆڕشگێری‌یەکانی پرۆلیتاریایە، بەخێراترین وکەم دەردەسەرترین و کۆترین شێوەی لەتوانا بوویدا. ئەم خاڵی لێوەهەستانەش نەلەفۆرمیلاسیۆنە ئابووری‌یەکانی ڕوسیاوە و وەنە لەهیچ لایەنیکی ترەوە، بەرئەنجام ناگیرێ. بەڵکو ئەمە بەشێکە لەپێناسەی "لێنینی بوون" و"کۆمۆنیست بوون" و"کرێکاری هۆشیاربوون". (ئەمەش ئەنجامێکی سروشتی بیرکردنەوەیەکە کەپێ ی وایە پراکتیکی ئینسانی دیاردەیەکی واقعی وبابەتییە ولەبیرکردنەوە وجێگای کۆمەلایەتی دانابڕێت). کۆمەڵگای ڕوسیا، ئەو هەلومەرجە بابەتییەیە کەدەبێ ئەم خەباتە پرۆلیتێرییە تێیدا ئەنجام بدرێت. ئەمە کۆمەلگایەکە کە کۆمەلیك ریگا وبەربەست، کۆمەلێك تواناو ناتەواوی وهۆکاری هێورکردنەوە و یاریدەدەر دەخاتە بەردەم عونسوری چالاکی شۆڕشی پرۆلیتێری ڕوسیاوە. خودی ئەم کۆمەڵگایە بریارنییە ڕابەری کردنی شۆڕش بەلێنین بناسێنێ، بەڵکو بارودۆخێکی بابەتی و تایبەتە کە لێنین لەدەروازەی بەرژەوەندی چینێکی دیاریکراوەوە، تێیدا نەك هەر خوازیاری شۆڕشە، بەڵکو دەزانێت کەبەبێ دەخاڵەتکردنی ئەو وەك ڕابەرێك لەشۆڕشدا، هەموو ئەو ئاڵوگۆڕانەی کەجێگای مەبەستن لەگەلیان بەرەو رووە لەگشتییەتی خۆیدا ڕوونادەن. ئەم بارودۆخ و هەلومەرجانە دەبێ بەقازانجی چینی کرێکار بگۆردرێن، بەلام ماتریالّ وبەرژەوەندی لەئالوگۆرەکاندا دیسانەوە دەبێ لەخودی هەرئەم کۆمەڵگایەدا بەدەستەوە بگیرێت. "ئینسانەکان دروستکەری مێژووی خۆیانن ، بەلام لەهەلومەرجێکدا کەخۆیان دیاریان نەکردووە" . لێنین ئەو مێژوویەی کەدەبێ دروست بکرێ و ئەو هیزەی کەدەبێ ئەم مێژووە دروستبکا، بەرلەپێداچوونەوە بەجۆرەکانی "هاوسێیەتی" لەشێوەی بەرهەمهێنانی ڕوسیادا، دەناسێت. هەلسەنگاندنی ئەو بۆ کۆمەڵگای ڕوسیا، هەولێکە بۆدەرك کردنی ئەو هەلومەرجە کەئەم مێژووە لەژێرسایەیدا دروست دەبێت.

ئەم میتدۆلۆژی‌یە، پاسفیستییە کەبەدوای "چینی لەباری مێژویی‌یەوە گرنگ" ەوەیە و"ڕابەری" لەفۆرمیلاسیۆنە کۆمەلایەتی‌یەکانەوە دەردەکێشێ، ئارستەی قولّی خۆی لەومیتدۆلۆژی‌یە جیادەکاتەوە کەپێویستی پراکتیکی شۆڕشگێڕانەی چینی کرێکار وەکو ڕابەری هەر ئاڵوگۆڕێکی شۆڕشگێڕانەی کۆمەلایەتی بەفەڕز وەرگرتووە. ئەمەش یەکەمین سیمای جیاوازی نێوان میتدۆلۆژی بۆلشەفیزم و مەنشەفیزمە، نێوان لیبرالیزمی چەپ ومارکسیزمی شۆڕشگێرە. تێگەیشتنی یەکێتی کۆمۆنیستی بۆ شێوازی هەلۆێستگرتنی لێنین لە شۆڕشی 1905 ، ماتریالیزمی مێژوویی پوچەلّ دەکاتەوە. ئەوە دروست ومارکسیستانەیە کەئەگەر بلّێین بەدرێژایی سەدەکان بەپێ ی ڕەوتی پەرەسەندنی کۆمەڵگا، چەندین چینی جۆراوجۆر هەبوون، کەبەحوکمی

بەرامبەر بەبۆلشەفیزم و مارکسیزمی دەخالەتگەرو چالاك، دەستەبەندی دەکات. لێنین لەسالی 1905دا مەنشەفیکەکانی وەك ڕەوتێك سەرەنجدا کەلەدرێژەی سروشتی ومەنتقی ئیکۆمۆنیزم ومارکسیسزمی عەلەنی دایە. ئەو لەبارەی ڕۆشنکردنەوەی جیاوازی نێوان بڕیارنامەی کۆنگرەی بۆلشەفیکەکان و کۆنفرانسی مەنشەفیکەکان، بەتایبەتی لەشێوازی هەلوێستگرتن لەدەولەتی شوڕشگێری کاتی لەشوڕشی 1905دا، بەدروستی پەنجە لەسەر ڕیشەی میتدۆلۆژی ئەم جیاوازیانەی نێو سوسیال دیموکراتەکانی ڕووسیا دانا:

" ئەمە بەدروستی هەمان ئەو جیاوازییەیە کەماوەیەکە مارکسیستەکانی ڕوسیای بۆ دووباڵ دابەشکردووە. لەدەورەی کۆندا "مارکسیزمی عەلەنی" وەك باڵێکی موعجیزەگەر، لەبەرامبەر باڵی تێکۆشەرو سیاسیدا ڕاوەستا، وە لەسەردەمی سەرهەڵدانی بزوتنەوە جەماوەرییەکاندا ئەم جیاوازییە لەشێوەی هەردووباڵی ئیکۆنۆمیستی وباڵی سیاسیدا، شکڵیانگرت، بەتایبەت کەهەردووکیان لەیەك پێشینەی دروستی مارکسیستی یەوە بۆ ڕیشە قوڵە ئابووریەکانی خەباتی چینایەتی بەگشتی وخەباتی سیاسی بەشێوەیەکی تایبەتی دەیانڕووانی. ئیکۆنۆمیستەکان ڕاستەخۆ ئەوئەنجامەیان دەگرت کەئێمە دەبێ پشت بکەینە خەباتی سیاسی وفراوانبوونەوەی خاوبکەینەوە ودامێنەکانی سنوردار و ئامانجەکانیشی بهێنینە خوارەوە. بەلام ئێمە باڵی سیاسی، بەپێچەوانەوە لەهەمان پێشینەوە ئەنجامگیرییەکی تەواو جیاوازمان بەدەستەوە گرت. ئەویش ئەوەبوو کەهەرچی زیاتر خەباتێك کەئیستا لەبرەودایە قولبکەینەوە. ئێمە دەبێ بەهەمان ئاست فراوانتر و ڕاوەستاوانەتر و لێبڕاوانەتر و بەداهێنان وتوانایی زۆرەوە ئەم خەباتە بەرەو پێشبەرین. لەئێستاشدا دیسانەوە ئێمە لەگەڵ هەمان ئەم جیاوازییەدا بەرەو ڕووین، بەلام لەهەلومەرجیکیتر و لەشێوەیەکی تریدا. ئێستاش جیاوازییەکە لەو پێشینەیەوە دەست پێدەکات کەدەڵێت شۆڕشی دیموکراسی ڕاستەوخۆ شۆڕشی سۆسیالیستی نییە، و ئەوە تەنها هەژاران وبێبەشان نین کەلەم شۆڕشەدا "قازانج"دەکەن. ئالەم حوکمەوەبوو کەئەم شۆڕشە (شۆڕشی دیموکراتی) بەقوڵی ڕیشەی لە پێداویستی یە بەرپێنەگیراوەکانی گشت کۆمەڵگای بۆرژوازیدایە. ئێمەش لەهەمان ئەم پێشینەیەوە ئەو ئەنجامە دەگرین کەچینی پێشڕەو پێویستە ئامانجە دیموکراسییەکانی خۆی هەرچی بەرجەستەترە فۆرمۆلەبکا وهەرچی ڕۆشنترو کامڵترە بیخاتەڕوو. دروشمی دەست بەجێ ی دامەزراندنی یەك جمهوری بخاتەڕوو . هاوکات بیرۆکەی پێویستی هێنانە سەرکاری حکومەتێکی شۆڕشگێڕی کاتی و تێکشکاندنی بێڕەحمانەی بەرەی دژی شۆڕش، بەفراوانی لەنێو جەماوەردا پەرەپێبدات. نەیارانی ئێمە، گروپی ئیسکرای نوێ، دروست لەهەمان پێشینەوە ئەو ئەنجامە دەگرن کەنابێ ئەنجامگیرییە دیموکراتییەکان بەشێوەیەکی

(مانێفیستی کۆمۆنیست) دەست پێدەکات. هێنانە خوارەوەی پەیوەندی نێوان ئابووری و سیاسەت بۆ سەر یەك پەیوەندی" نیشتمانی"-نەتەوەیی- کەهەرجارە ولەهەر ولاتێکدا دەبێ سەرلەنوێ لەمەحەك بدرێتەوە، یەکێکە لەلادانە بۆرژوازییەکان لەمارکسیزمدا، کەکاری پێدەکرێ. ئەوە نەیەکێتی کۆمۆنیستی ونەئەوانەی کەلەنێو مەنشەفیکەکانەوە سەریان دەرهێناوە، ڕیگە پێدراونین کە"شۆڕشی پرۆلیتێری" و"ڕابەری پرۆلیتاریا" لەشۆڕشەکانی سەردەمی ئێمەدا، بەهۆی دواکەوتوویی ئابووریەوە لەم یان لەو تاك ولاتەدا سنوورداربکەن. چینی کرێکار، چینێکی جیهانییە، سەرمایەداری سیستەمێکی جیهانییە، شۆڕشی پرۆلیتاریا دیاردەیەکی جیهانییە. هەربۆیە پرۆلیتاریا لەهەرولاتێدا لەپێناو گێڕانی دەوری پێشڕەوانەی خۆی پێویست ناکات سەرلەنوێ لەبەڕێوەبەرایەتی ئامار و لیژنەکانی ئەو ولاتەوە و بەبەرچاوی چاودێرانێکی"بێلایەن"ی وەك یەکێتی کۆمۆنیستییەوە ئەوبەلگەنامە ئیمزا لێدراوانەی کەکافی بوونی ژمارەی دوکەلکێشی کارگەکان وڕێژەی لەسەدای کرێکارانی پیشەسازی لەچاوگشت دانیشتواندا" گرنگی" چینی کرێکار لەئابووری و شتی لەجۆرە دەسەلێنن، بخاتە بەردەم ئۆرگانە بڕیاربەدەستەکانی ئۆردوگای لیبرالیزمی چەپەوە. ***

تەواوی ڕێفۆرمیزم و سازشی چینایەتی مەنشەفیزم لەوەدایە کەیەکەم سیاسەت بەشێوەیەکی یەکلایەنە لەئابوورییەوە بەرئەنجام وەردەگرن ودووەمیش ئەو ئەنجامگیرییەش ڕاستەوخۆ بەپێوانەیەکی نیشتمانی و ولاتی بەڕێوە دەبەن، ئەمەش هەر ئەو دوو گۆشەیەیە کە یەکێتی کۆمۆنیستی بەقسەی خۆیان وەك پایەکانی میتدۆلۆژی لێنین بەحساب وەریدەگرن. بەڵی ئەگەر قسە لەسەر "گەشەی کۆمەڵگای ڕووسیا" یە بەجیا لەڕاستییەکان و هەلومەرجە جیهانییەکان، ئەگەر "جیهان" تەنها بەڕوسیا وپێکهاتی چینایەتی لەڕوسیادا سنوورداره، ئەگەر پرۆلیتاریای پیشەسازی لە ئێستادا وبەپێوانەیەکی جیهانی نەبووە بەچینی پێشڕەوی سەردەمی خۆی، تەنانەت ئەگەر ئەرکی حیزبی پێشڕەو ئەوەبێت کەلەسەر ئەم بناغانە ڕەوتی مێژووی ڕوسیا لێکبداتەوە، ئەوکاتە ڕەنگە خستنەڕووی پرۆسەیەکی لەو بابەتە شوێنی لەئیعرابدا ببێ کەپێی وابێت شۆرش لەڕووسیای دواکەوتوودا، وەك ئالوگۆڕێکی قوناغبەندی کراوی کۆمەلایەتی، لەدەرەبەگایەتییەوە بۆ سەرمایەداری و لەسەرمایەداریشەوە بۆ سوسیالیزم، بەڕابەری بۆرژوازی یەك لەدوای یەك تێپەڕینی و دواتریش - سەرەی خۆمان- سەرەی پرۆلیتاریا بێتە پێشەوە. بەلام جیهان تەنها بەڕوسیاوە سنووردارنییە. بەهەمان شێوە کەبۆرژوازی ڕوسیا بەتەنها لەڕوانگەی ئابووری ڕووسیاوە بە ئارەزووی پەرلمان نەگەیشتووە، (لەکاتێکدا کەپەرلمانی بەریتانیا هەم بینراو هەم لەبەرچاوە). پراکتیکی پرۆلیتاریاش بەهەمان شێوە ناتوانی بەتەنها وەرگێڕدراویکی سیاسی بێت لەبارودۆخ و جێگای "گرنگی" ئابووری خودی ئەم چینە دا. هەروەها سەردەمی شۆرشە پرۆلیتریەکان دووبارە لەوەزعیەتی ڕووسیاوە دەرنەکێشراوە. سەردەمێك بەو مانایەی کەتیایدا سیناریۆی قۆناغ بەقۆناغکردنی میکانیکیانە هیچ پەیوەندێکی خۆی بەماتریالیزمی مێژوییەوە گرێ ناداتەوە. لەسالی 1905دا

لەپێشەوە دیاریکراوەیان بخرێتە ئەستۆ کە لەسەر ریگای "پەرەسەندنی" کۆمەڵگادایە، تا نۆرەی خۆیان تێپەرێنن و"بەرهەمی مێژوویی" خۆیان پێشکەش بکەن ودواتریش پرۆلیتاریا بهێننە نێوکاری پراکتیکەوە و بەم جۆرەش دواین پەردەی نمایشەکە پێشکەشبکرێ. لەدیدگای مەنشەفیکەکاندا دەخاڵەتی پرۆلیتاریا لە" ڕابەریکردنی بزوتنەوە ناسۆسیالیستییەکان"دا و ئەو پرۆسەیەی کە" پەرەسەندنی مێژوویی" دێنێتە ئاراوە، دەروشێنرێ وپێیان وایە "لەنێوان تێپەڕاندنی مێژوودا" هەنگاونانی تر مەحاڵە. هەربۆیە خشتە تێوەرییەکان ڕیزدەکرێن و دواجار پرۆلیتاریای سەرکەش دەکرێتە "کەرسواری "(تەعبیری مەجازی پاشکویەتی کردنی کریکارانە بۆ چینەکانی تر لە ئالۆگۆرە کۆمەلایەتییەکاندا- وەرگێر) هەمان گۆرانکاری ناپرۆلیتاریانە لەکۆمەڵگادا، کەبەحوکمی هەلومەرجی بابەتی، کۆمەڵگا دەبێ بەشێوەیەکی"جەبری" پێیدا تێپەڕببێت. لەتەواوی کتێبی دووتاکتیکدا باسی لێنین لەسەر ئەم دوو تێرانینە و ئەم دوو میتدۆلۆژییەیە.

ئەگەر وردبینەوە، دەبینین کەئەوە مەنشەفیکەکانن، نەك لێنین، کە ئیستراتیژی شۆڕشی ڕوسیایان بەدیارکراوی وراستەخۆ لەئابووری ڕوسیایەوە (ئەویش بە"هاوسیەتیێ وبەبێ "هاوسێ"یەتییەوە) دەرکێشاوە. پاشکەوتوویی سەرمایەداری ڕووسیا بۆ مەنشەفیزم بۆتە حوکمێك بۆلەدواوە ڕاگرتنی پراکتیك و کردەوەی سیاسی پرۆلیتای ڕوسیا. بەلام بۆلێنین، یەکەم هەروەك وتمان ئابووری سەرچاوەیەك نییە بۆ ئەنجامگیری پراکتیکی شۆڕشگێرانە، بەڵکو شەرت ومەرجی ئەم پراکتیکە وێنادەکات. دووەمیش، چ"ئابووری ڕوسیا" و چ "پرۆلیتاریا" هەردووکیان لەجەرگەی هەلومەرجێکی نێونەتەوەیدا لەبەرچاودەگیرێن. ئەوەی کەلێنین لەسەرەتای کتێبی گەشەی سەرمایەداری لەڕووسیادا لەبارەی پەیوەندییە جیهانییەکانی ئەم ئابوورییەوە دەدوێ و کاریگەرییەکانی کەمێك جیادەکاتەوە، هەرگیز بەو مانایە نییە کە "شۆڕشی ڕوسیا" بەمەسەلەیەکی تەنها و ڕووتی ڕوسیاییەکەی گرتۆتەپێشچاو. بەڵکو بەلای لێنینەوە شۆڕشی ڕووسیا مەیدانێکە "لەشۆڕشە پرۆلیتێرییەکانی سەدەی نۆزدەهەم" کەتازە بەکەمێك دواکەوتنەوە کاری خۆی بردۆتەسەدەی بیستەمەوە. مارکس دەستپێکی سەردەمی شۆڕشە پرۆلیتێرییەکانی لەئابووری ڕوسیاوە بەبەر ئەنجام وەر نەگرتووە. مانێفیستی کۆمۆنیست بەهۆی سەرهەڵدانی سەرمایەداری وپرۆلیتاریاو پیشەسازی وەك دیاردەیەکی جیهانییەوە، رۆڵی پرۆلیتاریا لەشۆڕشە کۆمەلایەتییەکانی چەرخی نوێدا، ڕاگەیاندووە. بەم هۆیەشەوە چینی کرێکار بەپێ ی پێناسەیەك و هەروەها بەپێ ی دەرکێك کەلێنین لەم چینە هەیەتی، چینێکی نیونەتەوەییە. شۆڕشی ڕوسیا مەیدانێکە لەشۆڕشی ئەم چینە. بەم خاڵە بەهێزە مێژویی وجیهانیەوەیە کەلێنین رۆڵی ڕابەری پرۆلیتاریا لەبەرەی شۆڕشی ڕوسیادا بەفەڕز وەردەگرێ. ئەو خۆی عونسورێکی شۆڕشی پرۆلیتاریایە و بۆئەوەی بزانێت چ کەسێك دەبێ لەڕوسیادا شۆڕشبکا وبەچ ئەنجامێکی بگەیەنێت، لەئابووری ڕوسیاوە دەست پێناکات، بەڵکو هەرلەسەرەتاوە ولەخودی خۆیەوە (پرۆلیتاریا)، و لەسەردەمی شۆرشەکانی خۆیدا و لەبەیاننامەی ڕاگەیاندراوی مەوجودیەتی ئەم چینەوە

کۆکراوە بخرێتە ڕوو، لەنێویاندا دروشمی جمهوری کەئەتوانێ دروشمێکی عەمەلی بێت، لەدەستور دەردەکێشن. هەروەها دەڵێن دەبێ ئێمە خۆلابدەین لەجەماوەری کردنەوەی بیرۆکەی پێویستی هێنانە سەرکاری حکومەتێکی شۆڕشگێری کاتی. ئەم گروپە باوەری وایە کەبریاردان لەسەر پێکهێنانی شورای دامەزرێنەران ئەتوانێ سەرکەوتن بڕیاربدا ولێرەشەوە بڕیار لەسەر ئەوەدەدەن کە ئەرکی ڕووبەڕوو بووەنەوە وڕاوەستانەوە بەڕووی بەرەی دژی شۆڕشدا ئامانجێکی چالاکی ئێمە پێك ناهێنێ، ئەم جیاوازیانەش ئەکرێ لەیەك ئاماژەی نارۆشندا(هەروەك چۆن لەفۆرمۆڵە هەڵەکانیاندا بینیمان) بۆ" پرۆسەی خەباتی ڕووبەڕوو" بخنکێندرێ و بتۆێندرێتەوە. ئەمە ئیتر زمانی ڕابەرانیکی سیاسی نییە. بەڵکو زمانی یەکێك لەلیژنە پەککەوتەکانی چاودێرانی ئەرشیفە!"

(لینین دووتاکتیکی سوسیال دیموکراتەکان لەشۆڕشی دیموکراتیدا.. بەرگی 9 لاپەرە 40-41 هێلی تەئکید لەئێمەوەیە. کەوانەکان لەدەقەکە خۆیدایە)

ئەمە ئەو بەلگانەیە کەلێنین بەهۆیەوە"بەرئەنجامە سیاسییەکان"ی مارکسیزمی عەلەنی وئێکۆنۆمیستەکان ومەنشەفیکەکان "پەسەند ناکات". ئەوەشی کەهەر لەسەرەتاوە سەرنج ڕادەکێشیت ئەوەیە کەلێنین نەتەنها هیچ ئاماژەیەك، نەلێرەداو نەلەتەواوی کتێبی"دووتاکتیك"دا، بەجیاوازی بۆچوونەکان لەشیکردنەوەی فۆرماسیۆنی ئابووری وکۆمەلایەتی ڕوسیادا ناکات، بەڵکو لەپێناو بەرجەستەکردنەوەی جیاوازییە بنەڕەتییەکاندا، یانی جیاوازیەك کەلەبوواری میتدۆلۆژی دەخاڵەتگەرانەی بۆلشەفیزم وجێگای خەباتی پەیگیری سیاسی بۆگرتنی دەسەلاتی سیاسی، پێداگری دەکاتەوە، ئەمە سەرەڕای چاوپۆشکردن لەو ئاستە لەهەبوونی لێکچوونی پێشینەو لێکدانەوە ئابووری‌یەکان، کەلەنێوان هەموو باڵەکانی سوسیال دیموکراسیدا هەیە. بەمجۆرەش جیاوازی‌یەکان بەتەواوی بەو بەرئەنجامە سیاسی و عەمەلییانەوە گرێ دەداتەوە کەلەپێشینەو شیکردنەوەی هاوشێوەوە بەدەست هاتوون. گەر میتدۆلۆژی تایبەتی لێنین" بەشیوەیەکی تر" بێت، کەبەپێ ی قسەی یەکێتی کۆمۆنیستی لەئابووری و پەیوەندییە کۆمەلایەتییەکانی ڕووسیاوە بۆی دەروانێت، ئەوا لێنین لەم جۆرە میتدۆلۆژی‌یە بێئاگایە. بەپێچەوانەی یەکێتی کۆمۆنیستییەوە، ئەوە لێنینە کەپێداگری دەکات لەوەی هەموو سوسیال دیموکراتەکانی ڕوسیا بناغە ئابوورییەکانی شورشی دیموکراسی ڕوسیا وخەسڵەتی بۆرژوازی بوونی ئەم شۆڕشەو توانایی و جیاوازییەکانی لەچاو شۆڕشی سوسیالیستیدا، کەم تازۆر، وەك یەك و"دروست" لێکداوەتەوە، بەلام بۆلشەفیزم لەسەر ئەنجامگیرییە سیاسی و عەمەلییەکان کەوتۆتە بەرامبەر مەنشەفیزمەوە. ئەمەش ئیتر

هەلومەرجی بابەتی وئابووری هاتونەتە پێشەوە و بونەتە عونسوری ئاڵوگۆڕی فۆرمیلاسیۆنە کۆمەلایەتییەکان. بەلام ئەوە بەتەواوی نادروست ولادەرانەیە ئەگەر تەنها هەرئەوە لەماتریالیزمی مێژوویی تێبگەین کەبەیەك کۆبەندی کورتەوەو لەگشت ڕەوتی مێژووی مرۆڤایەتی وگرنگی "ژێرخانی ئابووری"یەوە، بچینە سۆراغی کۆمەڵگای سەرمایەداری هاوچەرخەوە، هاوکات بمانەوێت لەسەردەمی شۆڕشە پرۆلیتێرییەکاندا ولەهەر ئاڵوگۆڕێکی شۆڕشگێرانەدا، لەیەك ولاتی دیاریکراودا، دووبارە لە"ئابووری"دا بەدوای چینی پێشڕەو وگرنگ و"ڕابەری شۆڕش"دا بگەڕێین. ئەمە ئیتر ماتریالیزمی مێژوویی نییە. چونکە ئەمە بەدەقیقی لەمێژووی واقعی ئیستادا، یانی لەدەورانی مێژوویی ولەسەردەمی شۆڕشە پرۆلیتێرییەکان دابڕاوە. ئەگەر مەقولەو چەمکی پراکتیکی شۆڕشگێرانە لەمارکسیزم دەرکێشین، ئەگەر لایەنگری چینایەتی لەمارکسیزم وازلێبهێنین، ئەگەر درکی زیندووی مارکس لەپەیوەندی نێوان بارودۆخی بابەتی کۆمەلایەتی وعونسووری چالاکی ئینسانی بخەینەلاوە، ئەوکات ئەوەی لێ ی دەمێنێتەوە ڕەنگە شتێکی هاوشێوەی کەمکردنەوە گەرایی ئابووری ومێژووگەرایی وئۆلۆسیۆنیزمێکی لەئاو دەرهاتوو بێت کەیەکێتی کۆمۆنیستی لەبری مارکسیزم پێشکەشی دەکات. هەمان ئەو مێژووگەرایی و دیترمینیزمە ئابوورییەیە کە فۆرمۆڵەکانی وەك" لەشۆڕشی سیاسیدا، بەلام بەوجۆرە نییە"، " کام چینە ئەتوانێ باشتر کۆمەڵگا پیشەسازی بکات"، " کام چینە لەباری مێژوویییەوە گرنگی زیاتری هەیە" و هیتری لێ دەردەکێشرێت. ئەمەش هەرئەو مارکسیزمە شێواو "بێلایەن"کراوەیە کەئەکادیمیستە بۆرژوازییەکان لەمەیدانی مێژووی بیری ئابووریدا دەیلێنەوە. هەمان ئەو مارکسیزمە"ناپرۆلیتاری" کراوەیە کەبڕیارە لەولاتانی ژێردەستەی ئیمپریالیزمدا ببێت بەتیۆری شۆڕشی"خەلك لەدژی ئیمپریالیزم". هەمان ئەو مارکسیزمە ناسککراوەیە کە رۆشنبیرانیکی بۆرژوا- لیبرال و ئەو وردە بۆرژوا- ئیسلامییانەی کە لەماوەی دوودەیەی پێشووی ئێراندا بەنهێنی دەخوێننەوە و لەوکاتانەشەدا کە لەڕێکخراوی"تەوحیدی" ومەحفەلی بەرەی نەتەوەیی ماندوو دەبن وخوازیاری "رادیکالیزم"ی زیاترن دەستیان بۆ بردووە. لەهەمانکاتدا ئەمە ئەو مارکسیزمە ئاوەژوو کراوەیە کە ئینسان تیایدا گۆڕدراوە بەبووەنەوەرێکی پاشکۆو بیئیرادە لە"پەرەسەندنی کۆمەلایەتی"دا. ئەمە هەر ئەو بەناو"مارکسیزم"ەیە کەبەبیانووی پەرەسەندن و پێشکەوتنی مێژووی کۆمەلایەتییەوە، بانگەوازی پرۆلیتاریا دەکات بۆ دەستکێشانەوە لەبەرژەوەندییە تایبەتییەکانی خوی و بوونی بەپاشکۆی "بۆرژوازی نیشتمانی و وردە بۆرژوازی دژی ئیمپریالیست". ئەمە"مارکسیزم"ی حیزبی توودە وڕێگای کرێکار ورەنجبەرانە(چەند ڕیکخراوی چەپی ئێرانە- وەرگێڕ) کە یەکێتی کۆمۆنیستی گەرەکیەتی لەژێر ناوی "میتدۆلۆژی لێنین"دا پێشکەش بکات. لەم دیدگایەدا ئینسان دەبێ شانسی هەبێ کەبەرێکەوت لەیەکێك لەو دەورانانەدا ژیان بکات کەتێیدا پرۆلیتاریا "لەباری مێژوویییەوە گرنگی زیاتری هەیە" و بۆدەستنیشانکردنی ئەم مەسەلەیەش تازە دەبێ بەپێ ی پێوانەیەکی کافی "لەدنیای

مەنسور حیکمەت
مارکسیزم و پراکتیکی شۆڕشگێرانە - دەربارەی میتدۆلۆژی لێنین

زیاتر لە دیموکراسی وچاکسازی دیموکراتییانەی نییە. بوونی شۆڕش و خەسلەتی دیموکراتییەکەی نەلەلایەن لێنین وتروتسکییەوە و وەنەلەلایەن مارکسیزمی عەلەنییەوە، هیچکامێکیان دیاریان نەکردووە. ئەم ڕاستییە بەهەمان پلە بابەتییە کەخودی ڕووسیا و ئابووری و پێکهاتی چینایەتییەکەی بابەتین. مەسەلەکە بەتەواوی پەیوەندی بەشێوەی مامەلەکردنی حیزبی پێشڕەوەوە هەیە لەگەلّ ئەم شۆڕشەدا. حیزبێك کە"هەلومەرجە مادییەکانی ئەم شۆڕشەی ناسیوە". ماتریالیزمی میکانیکی وسروشتی- گەشەکردن، کەبەلای مەنشەفیکەکانەوە دەگات بەوەی کەمێژوو دابڕاوێکە وەك خشتە لەپێشەوە دروستکراوەکانی نێو بیروهۆش کە بەر لەمێژووی واقعی وخەباتی زیندووی چینایەتییەوە دانراون وچارەیەکیان نییە جگەلەوەی کەشۆرش لەقالبێکی کلێشەسازی و"شۆڕشی بۆرژوا- دیموکراتیك"دا، یانی قوناغێکی "مێژویی" کەبەپێ ی پێناسە" بۆرژوازی ڕابەری شۆڕشە" بگونجێنێ. لێنین کەلەمێژووی واقعی وبەرهەمی بابەتییانەی ئەم مێژووەوە، یانی لە پرۆلیتاریا وپێداویستییەکانی ئەم چینەو توانا واقعییەکانیەوە دەست پێدەکات، خوازیاری زیاتر رۆیشتنە لەئاست چاوەڕوانی وئارەزووەکانی چینی بۆرژوازی لەم بزوتنەوە شۆڕشگێڕانەیەدا وبەدوای فراوانکردنەوەیەتی تا دواپلەی چاوەڕوانی چینەکەی. یانی ڕادیکالترین هێزی واقعی نێو شۆڕش. سروشتییە کەلەم شیوە مامەلەکردنەی زۆورتر بردنەپیشەوە و"بەرەوپیشبردن"ەی شۆرشدا، ئەوە ئەرکی خودی چینی کریکارە کەخوازیاری تێك و پێکشکاندنی یەکجاری بەربەستە دژی دیموکراتییەکان لەخەباتی چینایەتیدا بێت. سروشتییە کەئەم بۆچوونە لەپێناو ئەرکی ڕابەرێتی پرۆلیتاریا لەبزوتنەوەی شۆڕشگێرانەو درێژە پێدانی ئەم ڕابەرایەتییەدا، تائەوشوێنەی کە بزوتنەوەیەکە بۆگرتنی دەسەلاتی سیاسی، بەدەستەوە گرتووە بروات. بۆئەمەش چاوەڕێ ی دانی هیچ فۆرمۆڵەیەکی تیۆری نییە لەلایەن لێکۆلەرەوە مارکسیستییە پاسفیستییەکانی نێو مەنشەفیکەکانەوە. پرسیارێکی بنەڕەتی کە لێنین لەبەرامبەر خۆیدا دایدەنێت، ئەوەیە کەچۆن دەتوانی لەرێگای هێزی خۆی و چینی کرێکارەوە وبەپشت بەستن بەهێزە کۆمەلایەتیەکانی تر، کەخوازیاری ئاڵوگۆڕی دیموکراسی بنەڕەتین، ئەو بەربەستانەی کە لەسالی 1905دا لەسەر ڕێگادان بەخێراترین و بەکەم دەردەسەرترین شێوە، کەلەتوانادایە لاببات،. بۆلێنین ئەو لێکدانەوەیە جێگای هەیە کەپێویستی"شۆڕشی دیموکراسی" بەدەستهێنانی جمهورییەك دەخاتەڕوو. جیاوازی بۆلشەفیزم و مەنشەفیزم لەشۆڕشی دیموکراسیدا لەوەدایە کەبۆلشەفیزم ئەم شۆڕشە بەوێنەی بزوتنەوەیەکی کۆمەلایەتی لەڕوانگەی سیاسەتی پرۆلیتاریاو خەباتی چینایەتییەوە لێکدەداتەوە. لەکاتێکدا مەنشەفیزم ئەم شۆڕشە لەدەروازەی "پەرەسەندنی کۆمەڵگای ڕوسیا"وە هەڵدەسەنگێنێ. کەبەرئەنجامێکی سیاسی و پراکتیکی تری لێبەدەستدێت. بۆلشەفیزم خودی پرۆلیتاریا، بەهێزی بزوێنەر وسەرەکی و ڕابەری خەبات لەپێناو یەکلاکردنەوەی کۆسپە بابەتی وخودییەکان، دەزانێ وبانگەوازی ئەم چینەش دەکات تائەم رۆڵە بگێرێ. لەکاتێکدا مەنشەفیزم ئەم ئەرکە بەئەرکی"مێژوو"یی ئەو چینانە دەزانێ کەلەباری مێژوییەوە جێگای"گرنگ"یان هەیەو پێویستە ئەورۆڵە

لێنین) وەلام بەم پرسیارانە، نایە. چونکە لێنین لەبارەی درك کردنی پێشمەرجە مادییەکانی شۆڕشەوە، لەئەحزابی پێشڕەو دەدوێ. ئەم پێشمەرجە مادی‌یانە هەمان ئەو بابەتانەن کەلە بیری دیترمینستی مەنشەفیکەکان و یەکێتی کۆمۆنستیدا گۆڕدراوون بەتوانایی یەکی ڕەها. ئەو دراوانەی (بابەت) کە لەخشتە و پێناسە لەپێشدا بۆکراوەکانەوە بۆ شۆڕش وئەوەی "ئەبێ ونابێ" ی مێژوویی کەمەنشەفیکەکان و یەکێتی کۆمۆنستی لێ ی دەردەکێشن. هەلومەرجی بابەتی لەمیتدۆلۆژی مارکس و لێنیندا، شوێنی واقعی خۆیان دەگرن. دراوە خێرا وڕاستەوخۆکان، بچوك و گەورەکانیان، بەرئەنجامی بزاوتی عونسوری چالاك نین. بەڵکو کەلێن و سنور و دامێنەکانی کاری ئەم عونسورە چالاکە پێکدەهێنن. ئەم کەلێن و سنورانەش خشتەو پێناسەیەك نین بۆ شۆڕش و بڕیارەکانی، تەنانەت لیستگرتنی ئەو چینانە نییە کە یەك لەدواوی یەك ڕۆڵی "گرنگی مێژوویی" یان هەیە و لەقالّبی" هاوسییەتی" شێوەکانی بەرهەمێهانانی باودان. بەڵکو ئەم کەلێن و سنورانە ئەو بەربەستە مادی و کۆمەلایەتییانە و ئەو بارودۆخە بابەتییە ئابووری وسیاسییانە و ئەو سنور و دواکەوتوییە ڕێژەییانەن کەبەشێکن لە عونسوری زاتی شۆڕشی پرۆلتاریا و دەستبردن بۆ کاری شۆڕشگێڕانەی خێرای سۆسیالیستییانەی سەرکەوتوو، یانی دەستبردن بۆ پراکتیکێك لەپێناو دامەزراندنی دیکتاتۆری پرۆلیتاریاو لێدانی کۆتایی لە موڵکدارێتی تایبەتی ڕاستەوخۆ نامومکین دەکەن. ئەمەیە ئەو بەشە لە پێناسەکردنی"بەبەرست" کەئەتوانێ ودەبێ سەرنجی بۆبدرێ. لەڕۆمای سەردەمی سەرەتاییدا، لەخوارەوە بووونی ئاستی هێزەکانی بەرهەمێهنان، وەك دەسەلاتێکی ڕەهای بەربەستەکانی سەر ڕێگای شۆڕش ناژمێردرێن. هەروەها دواکەوتوویی ئابووری وەیا ئیستبداد لەسەدەی بیستەمدا، پێناسەو تایبەتمەندی کۆمەڵگای ئەم سەدەیە نییە، بەڵکو ئەمانە بەربەستەکانی سەر ڕێگای کامڵ بوونی ئاڵوگۆڕی شۆڕشگێڕانەیە کەلەباری مێژوییەوە ئیمکانی هەیە. ئەوانە شێوە کۆمەلایەتییەکن کەلەهەمانکاتدا بابەتین و بەشێوەی مادی بوونیان هەیە، بەلام لەچاو سەردەمی خویدا"دەرەکین" وپێویستی مێژویی خۆیان لەدەست داوە. ئەو بەربەستیانەی کەلەسەر ڕێگای ئاڵوگۆڕی شۆڕشگێڕانەن دراوی هەمان کۆمەلگان و لەباری مێژوویی‌یەوە تێپەربوون لێیان لەتواندایە. شۆڕشی دیموکراتی بۆ لێنین، پڕۆسەیەکە کەتێیدا پرۆلیتاریا بتوانێ لەم بەربەستانە بداو خۆی لەهەلومەرجێکی بابەتی باشتر و یاریدەدەر تردا دابنێ وبەرەو شۆڕشی خۆی بیانبات. کەوایە بۆچی "شۆڕش"؟ چونکە سەربەخۆ لەئیرادەو نەخشەی لەپێشەوە دانراوی هەرکەسێك، خودی کۆمەلگا لەدژی ڕووە جۆراو جۆرەکانی ئەم پاشکەوتوییانە و سەنگی کۆن کەلەبەر پێ دان، دێنە نێو شەپۆلێکی شۆڕشگێڕانەوە. بۆچی "دیموکراتی"؟ چونکە خواستی دیموکراسی وچاکسازی دیموکراسی هۆکاری هێزە بزوینەرەکانی ئەم شەپۆلدانەیە. چونکە جگەلە پرۆلیتاریا توێژگەلێکی فراوانتری کۆمەلایەتی پێیان ناوەتە مەیدانی خەباتی زەبروزەنگانەوە لەدژی بارودۆخێك کەهەیە. چونکە ئەمە یەك بزوتنەوەی شۆڕشگێڕانەی هەموانە ولەم برگەیەدا ولەشێوەی هەمەخەڵکییەکەیدا، ئامانجێکی

مەنسور حیکمەت
مارکسیزم و پراکتیکی شۆڕشگیرانە - دەربارەی میتدۆلۆژی لێنین

گەورە"ی سەرمایەداری ئێران بزانێ، ئەگەرنا ئەوا بەهەمان شیوەی باوی حیزبی توودە سەر لەکەپرو چادری ئەو چینانەوە دەردێنێ کە"لەباری مێژووییەوە" گرنگن.

بەداخەوە ئەم لێکدانەوە دیترمینیستییانە لەمارکس ومارکسیزم لەمێژوودا برەویان زۆرترە، لەدرکی دروستی ماتریالیزمی پراتیکی ودیالەکتیکی مارکس. بۆچوونەکانی یەکێتی کۆمۆنیستی هەربەو شێوەیەی ئاماژەمان پێدا، لەبنەڕەتەوە لەگەڵ باوەڕەکانی ڕیڤیژنیزمی هاوچەرخدا جیاوازی‌یان نییە. ئەمەش دیاردەیەکی نوێ و تازە پەیدابوو نییە. ئەوە بۆ یەکێتی کۆمۆنیستی ئەزمونێك دەبێ ئەگەر بێت وبەوە بزانێت کە"جیاوازی نێوان بۆلشەفیزم و مەنشەفیزم" لەسالی 1905دا بەدەقیقی هەمان جیاوازی نێوان ماتریالیزمی پراتیك ودەخاڵەتگەریە لەگەڵ ماتریالیزمی سکۆلاستیکی و پاسفیستیدا. بەداخەوە یەکێتی کۆمۆنیستی نەتەنها لەتێگەیشتنی دا بۆ میتدۆلۆژی لێنین سەرکەوتوونەبووە، بەڵکو خودی ئەو وهاونمونەکانی وەك ئەو بابەتی ڕەخنەگرتنیان هەرئەم میتۆدۆلۆژی‌یە بووە.

تائەو شوینەی کار بەپێداهەڵدان بەسنورکێشانی لێنین لەگەڵ مارکسیزمی عەلەنی دەگات، بینیمان یەکێتی کۆمۆنیستی چۆن لەبواری ڕۆشنکردنەوەی"میتدۆلۆژی لێنین"دا بەکردەوە بەبنبەست گەیشتووە. بەتایبەت کەلێنین لەشیکردنەوەیەکی هاوشێوەوە بۆ فۆرمیلاسیۆنە کۆمەلایەتی‌یەکانی ڕوسیا بە"ئەنجامێکی سیاسی" تەواو جیاواز گەیشتووە. لەڕووالەتدا وا دەردەکەوێ کەئەوە چەند فاکتۆر وهۆکارێکی "پێشبینی نەکراو" ونەزانراوی لەپڕدایە کەلێنین و میتدۆلۆژییەکەی لەپەیوەند بە(دەرکێشانی ئیستراتیژی شۆڕش لەفۆرمیلاسیونە کۆمەلایەتی‌یەکاندا) بەلاڕێدا بردووە وئەوی بەدەربڕینێکی "لاسارانە"وە بەستۆتەوە کەداکۆکی لەسەر پێویستی سەربەخۆیی ڕابەری پرۆلیتاریا لە شۆڕشدا دەکات. یەکێتی کۆمۆنیستی لەڕۆشنکردنەوەی ئەم شێوەیە لەهەڵوێستگرتن، لەبردنە پێشەوەی باسەکانی خۆی‌دا، بێتوانا ماوەتەو سەیر لەوەشدایە بەم بێتوانایی‌یەوە ، ڕادەگەیەنی کە هەمان ئەو جیاوازیانە" لەباسەکانی لێنیندا لەدژی مەنشەویزم بەوپەڕی خۆی گەیشتووە".

ڕاستییەکەی ئەوەیە "جیاوازی‌یەك" کەلەباسەکانی نێوان لێنین و مەنشەفیکەکاندا بەوپەڕی خۆی گەیشتووە، هەمان ئەو جیاوازی‌یانەیە کەلەنێوان مارکسیزم وماتریالیزمی پراتیك ودەخاڵەتگەر لەلایەك و لێکدانەوەی ئاکادیمیستی وپاسفیستی باو لەمارکسیزمدا، لەلایەکی‌ترەوە. ئەم جیاوازی‌یەش نەك تەنهاله مشتومڕی نێوان لێنین ومارکسیزمی عەلەنی‌دا بووە، بەڵکو بەشێوەیەکی دەرکەوتووتر لەخەباتی لێنین لەدژی ئێکۆنۆمیستەکان خوێ نیشانداوە. دواتریش هەرئەم جیاوازی‌یانەبوون کەلەخەباتی لێنیندا لەدژی مەنشەفیزم، بەڕۆشنترین شێوە، لەجیاوازیەکی بنەڕەتی ولەشێوەی دوو میتدۆلۆژیدا فۆرمۆلەبوونەتەوە. لێنین ئیکۆنۆمیزم و مارکسیزمی عەلەنی و مەنشەفیزم بەدیاریکراوی لەو ڕووەوە کەهەرسێکیان لەیەك میتدۆلۆژی پاسفیستی دا هاوبەشن دەستەبەندی دەکات کاتێك کەمامەڵە لەگەڵ خەباتی چینایەتی‌دا دەکەن، هەرسێ لایان لەیەك جەمسەردا

دەرکەوتنەوەی جیاوازییە کۆنەکانی نێوان باڵی سیاسی و تێکۆشەر، و بۆلشەفیکەکانە، لەگەڵ باڵی ئاکادیمیستی وئیکۆنۆمیستەکاندا، کەهەردوو ئەمانەش لەگەڵ مەنشەفیکەکاندا لەیەك خاڵدا هاوبەشن: خولادان لەهەلوێستگرتنێکی چالاکانە لەشۆڕشی دیموکراتی وخەباتی سیاسی، هەروەها پشتکردن لەمەسەلەی ئاڵوگۆڕپێدانی دەسەلاتی سیاسی لەشۆڕشێکی ناسۆسیالیستیداو سپاردنی دەوڵەت ودەسەلاتی سیاسی بەبۆرژوازی وفەراموشکردنی پێداویستییە حەیاتییەکانی پرۆلیتاریا، یانی ئەوەی کەخواستە دیموکراسییەکان تا ئەوپەڕی پەرەپێبدرێ و بەئەنجامی مەنتقی خۆی بگات، کەبریتییە لە دەست ڕاگەیشتن بەحکومەت وجمهورییەکی دیموکراتیك. حکومەتێك کەپێویستە تەنانەت بۆکەسیك ئەگەر بەراستی دیموکراسی دەوێت، تاوەك ئامرازێك بۆ سەرکوتی دوژمنانی دیموکراسی بەکاری بەرێ. لیرەدایە لێنین ڕاستەوخۆ یەکێتی کۆمۆنیستی بانگەوازدەکات. کەسانێك بانگەوازدەکات کەلە"سەرمایەداربوونی" ئێران بەپێ ی خشتەکانی خۆیان، بەو بۆچوونە پووچە دەگەن، کەدەڵێ" لەشۆڕشی سیاسیدا، دەسەلات لەنێوخۆی چینی دەسەلاتداردا، لەتویژێکەوە بۆتویێژێکی تر دەگوێزرێتەوە"، کەسانێك کەهەوڵدان بۆ کردەی ڕابەری پرۆلیتاریا لەشۆڕشدا بۆ دیمکراسی، بەبیانوی ژێر بینای ئابووری و نۆرەی مێژوویی چینەکانەوە، بەهەڵەدا دەبەن و هەر لەسەرەتاوە بەڵێن بەبۆرژوازی دەدەن کەلەم خەباتەدا بۆدیموکراسی کاریان بەسەر حکومەتەوە نابێ ولە "ئۆپۆزسیۆن"دا دەمێننەوە، حکومەتێك کەگرنگترین فاکتۆرە بۆ زامنکردن وەیا ژێر پێنانی دیموکراسی.

جیاوازی نیوان بۆلشەفیزم ومەنشەفیزم لەشۆڕشی دیموکراسیدا، بەرلەوەی جیاوازیەیەك بێت لەسەر شیکردنەوەی فۆرمیلاسیۆنە کۆمەلایەتیەیەکان لەحالەتی شۆڕشدا، بەڵکو جیاوازییەکە لەدرك کردنی میتدۆلۆژی مارکسیستی لێکدانەوەو پراکتیکدا. بێگومان لێرەوە دەبێ بۆخودی مارکس بگەڕێنەوە، بەلام گەڕانەوەیەك نەبۆ ڕەخنەی ئەو لەئابووری سیاسی، بەڵکو بۆڕەخنەیەك کەلەماتریالیزمی میکانیکی و جەبرگەرایی ویەکلایەنەی پێش خۆی هەیەتی. لێنینیزم دەرکەوتەی بەکردەوە و درێژە پێدەری ئەم ڕایەڵە دیاریکراوەیە لەبیری مارکسیتیدا. یانی ماتریالیزمی دیالەکتیکی، ماتریالیزمیکی چالاك ودەخاڵەتگەر کەجێگای ڕاستەقینەی پراتیکی شۆڕشگێڕانە لەئاڵوگۆڕپێدانی کۆمەڵگادا دەناسێ وسومبول و داکۆکیکەر ولایەنگری فیکری وعەمەلی ئەو تێزانەیە کەمارکس دەربارەی فیورباخ وەك سیما تایبەتی وجیاکەرەوەکانی بیری شۆڕشگێڕانە لەبواری ڕەخنەیدا لەفەلسەفەی، سکولاستیکی خستویەتییە ڕوو.

دووبارە ئەوە خودی لێنینە کەلە دیارکردنی ڕیشەی جیاوازی نیوان بۆلشەفیزم و مەنشەفیزمدا، دەگات بە تێزەکانی مارکس دەربارەی فیورباخ:

" بڕیارنامەی مەنشەفیکەکان... لەباتی ئەوەی ئەو خاڵە ڕۆشنبکاتەوە کە پرۆلیتاریا لەئێستادا دەتوانێ چۆن "ڕەوەندی شۆڕشگێڕانە بەرەو پێشەوە بەرێ"، لەباتی ئامۆژگاری کردن سەبارەت

بەخۆئامادەکردنی دیارکراو لەپێناو خەبات لەدژی بۆرژوازی کاتێك کەلەدژی دەستکەوتە شۆڕشگێڕییەکان ڕادەوەستێتەوە، یەك وەسفی گشتی لەیەك پڕۆسە بەدەستەوە دەدات. وەسفێك کەهیچ شتێك لەبارەی ئامانجە دیارکراوەکانی هەڵسورانی ئێمەوە ناڵێت. ڕەوشی ئیسکرای نوێ لەخستنەڕووی بۆچوونەکانیدا ئینسان دەگێڕێتەوە بۆ بۆچوونەکانی مارکس (کەلەتێزەکان سەبارەت بەفیورباخ ئاشکرای کردووە) لەبارەی ماتریالیزمی کۆنەوە، ماتریالیزمێك کەلەگەڵ بۆچوونە دیالەکتیکییەکاندا بێگانەیە. مارکس دەڵێت: فەیلەسوفەکان جیهانیان لەڕێگای جۆراوجۆرەوە لێکداوەتەوە، بەلام مەسەلەکە گۆڕینییەتی. گروپی ئیسکرای نوێ دروست بەهەمان شێوە دەتوانێ لێکدانەوە و وەسفێك لەپڕۆسەی خەباتێك کەبەبەرچاومانەوە کەوتۆتە رێ، بخاتەڕوو، بەلام بەشێوەیەکی گشتی لەوڕووەوە بێ توانایە کەدروشمێکی دروست بۆ ئەم خەباتە بخاتەڕوو. ڕابەرانی باش و ڕابەرانی خراپ.

ئەوان بەفەرامۆشکردنی ڕابەریەکی چالاك کەڕۆڵی ڕێنمایی کەر دەبینێ ودەتوانن ودەبێ لەمێژوودا، لەڕێگای ئەحزابیکەوە پێشمەرجە مادیەیەکانی شۆڕش بەدەستەوە بگرن وخۆیان لەڕیزی پێشەوەی چینە پێشڕەوەکان داناوەو دەوردەگێرن. درکی ماتریالیستی بۆمێژوو پووچدەکەنەوە.

(هەمان سەرچاوەی پێشوو بەرگی 9 لاپەرە44- کەوانەکان و هێڵە دوانی یەکانی تەئکید لەدەقەکەدایەو ئەوانی تر لەلایەن ئێمەوەیە)

ئایا ئیتر ڕۆشن نییە کەخودی لێنین چۆن سەرنجی داوە بۆ جیاوازییەکانی نێوان خۆی ومەنشەفیکەکان؟ هەمان درکی پراکتیکی و دیالیەکتیکییە لەمارکسیزم و ماتریالیزمی مێژوویی کەبناغەی میتدۆلۆژی لێنین پێکدەهێنێ، نەك توانای ئەو وەك موفەسیرێکی باشی ئابووری ڕوسیا. بەمجۆرە مەسەلەکە قسەکردنە لەسەر ناسینی ڕۆڵ و جێگای عونسووری چالاکی شۆڕشی پرۆلیتار، لەشکلدان بەمێژووی واقعی و بردنە پێشەوەی شۆڕش وگێڕانی ڕۆڵی ڕێنمایکەر لەڕێگای ئەحزابیکەوە کەخۆیان لەڕیزی پێشەوەی چینە پێشڕەوەکان داناوە. ئیتر ڕۆشنە بۆ ڕۆشنبیرانێکی ئەکادیمیست کەتازە لەدڵی شۆڕشەوە چرایان هەڵکردووە ولە ملاو ئەولای ئابووری کۆمەلگاوە کەوتونەتە دوای دۆزینەوەی چینی پێشڕەو و"گرنگ"ەوە، تاچەند لەگەڵ ئەم میتدۆلۆژییە وئەم تێروانینەدا بێگانەن. ئایا ئەم پێداگرییەی ئێمە (هەروەها لێنینیش) لەسەر ڕۆڵی چارەنوسسازی عونسوری چالاك لەپڕۆسەی شۆڕشدا بۆچوونێکی ڤۆلنتاریستی(ئێرادەگەری) نییە؟ ئایا لەم میتدۆلۆژییەی لێنیندا عونسری چالاك نەکراوە بەهێزێك کەهەرچییەکی بووێت، بیکات؟ (ئەمە ئەو تۆمەتەیە کەبەزۆری دەدرێتە پاڵ